

Leidraad Cloud

Dataverordening: overstappen,
interoperabiliteit en internationale doorgifte
van data

De leidraad in het kort

Achtergrond en doel van de leidraad

Sinds 12 september 2025 is de Europese dataverordening (ook wel Data Act) van toepassing. Deze verordening heeft als doel innovatie te stimuleren en klanten meer zeggenschap te geven over hun data. De dataverordening bevat wettelijke verplichtingen die deze doelen ondersteunen. Omdat de vertaalslag van wetten naar de praktijk voor bedrijven soms moeilijk te maken is, publiceert de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) leidraden om uit te leggen hoe de wettelijke verplichtingen in de praktijk werken. Eerder is een leidraad gepubliceerd over het eerste deel van de dataverordening, over data delen uit slimme apparaten. In deze leidraad wordt ingegaan op het tweede deel van de dataverordening, over dataverwerkingsdiensten (ook wel clouddiensten). Deze leidraad richt zich primair op aanbieders van dataverwerkingsdiensten om hen te helpen voldoen aan de dataverordening. Klanten van clouddiensten kunnen deze leidraad ook gebruiken om inzicht in hun rechten uit de dataverordening te krijgen. De ACM zal de leidraad periodiek herzien.

De belangrijkste uitgangspunten uit de dataverordening zijn dat klanten kunnen overstappen van dataverwerkingsdiensten en meerdere dataverwerkingsdiensten naast elkaar kunnen gebruiken (parallel gebruik). De term 'dataverwerkingsdienst' heeft veel overlap met de algemeen gebruikte term 'clouddienst', maar komt niet volledig overeen. Gezien deze verschillen wordt in deze leidraad gebruikgemaakt van de term 'dataverwerkingsdienst'. Dataverwerkingsdiensten zijn digitale diensten die toegang bieden tot een gedeelde pool van computercapaciteit. Dit zijn vaak servers beheerd door een aanbieder van dataverwerkingsdiensten. Voorbeelden van dataverwerkingsdiensten zijn cloudopslag, virtuele desktops en e-maildiensten.

Overstappen beschrijft een situatie waarin een klant (een gedeelte van) de overeenkomst met diens huidige aanbieder van dataverwerkingsdiensten opzegt om de dienst vervolgens bij een andere aanbieder af te nemen of in eigen beheer te nemen. Parallel gebruik beschrijft een situatie waarin een klant meerdere dataverwerkingsdiensten naast elkaar gebruikt, waarbij hij deze diensten met elkaar wil laten samenwerken door ze data te laten uitwisselen.

De dataverordening is een rechtstreeks toepasselijke Europese verordening met algemene gelding in alle lidstaten en bindt zowel natuurlijke personen als rechtspersonen (zoals ondernemingen en organisaties). De verordening heeft ook extraterritoriale werking, waardoor deze van toepassing is op aanbieders buiten de Europese Unie (hierna: EU) wanneer zij dataverwerkingsdiensten aanbieden aan klanten binnen de EU. De verordening is van toepassing op alle overeenkomsten tussen klanten en aanbieders van dataverwerkingsdiensten, ook overeenkomsten die gesloten zijn vóór 12 september 2025 dienen te worden herzien.

Toezicht

De ACM is aangewezen als toezichthouder op een groot deel van de dataverordening en als datacoördinator voor Nederland. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten met hun (Europese) hoofdkantoor in Nederland vallen onder het toezicht van de ACM. Signaleert u een overtreding van de verplichtingen uit de dataverordening? Meld dit bij de ACM via <https://www.acm.nl/nl/melden-bij-de-acm>.

Opzet

Voor deze leidraad worden de verplichtingen uit de dataverordening ingedeeld in vier thema's: 1) het wegnemen van belemmeringen; 2) commerciële, contractuele en organisatorische verplichtingen; 3) technische verplichtingen; en 4) verplichtingen rondom internationale toegang en doorgifte van data. In deze samenvatting wordt per thema een beknopte uitleg gegeven van de verplichtingen. Relevante begrippen worden alleen gedefinieerd voor zover de termen niet algemeen bekend zijn of de definities substantieel afwijken van de gangbare betekenis. Een gedetailleerde begrippenlijst is te vinden in Bijlage I van deze leidraad.

THEMA 1: Geen belemmeringen opwerpen bij overstappen en parallel gebruik

De kern van de verplichtingen voor dataverwerkingsdiensten ligt in een beoogde cultuurverandering. Deze cultuurverandering wordt vormgegeven in enkele algemene verplichtingen, die de houding van aanbieders ten opzichte van overstappen en parallel gebruik bepalen. Zo mogen aanbieders van dataverwerkingsdiensten geen belemmeringen opwerpen die overstappen of parallel gebruik in de weg zitten. Ook dienen zij te goeder trouw samen te werken met klanten en aanbieders van andere dataverwerkingsdiensten om overstappen en parallel gebruik zo soepel mogelijk te laten verlopen. De algemene verplichtingen worden aangevuld door concrete verplichtingen die beschreven worden in de andere thema's van deze leidraad. Samen verzorgen deze verplichtingen een cultuurverandering waarbij aanbieders de klant meer keuzevrijheid moeten bieden in het gebruik van clouddiensten.

Wegnemen belemmeringen

Aanbieders van dataverwerkingsdiensten dienen geen belemmeringen op te werpen die het moeilijk maken voor klanten om over te stappen of parallel gebruik te maken van meerdere dataverwerkingsdiensten. Deze belemmeringen kunnen van verschillende aard zijn, namelijk:

- Commercieel: kostenstructuren moeten duidelijk zijn en er mogen geen kosten voor overstappen en beperkte kosten voor parallel gebruik gerekend worden;
- Technisch: aanbieders moeten hun diensten zo inrichten dat data makkelijk overgedragen en uitgewisseld kunnen worden;
- Contractueel: contracten moeten specifieke bepalingen bevatten die overstappen bevorderen en mogen geen bepalingen bevatten die overstappen bemoeilijken;
- Organisatorisch: de processen rondom overstappen en parallel gebruik dienen toegankelijk te worden ingericht, zodat klanten en betrokken aanbieders geen weerstand ervaren en weten waar ze aan toe zijn.

Goedetrouwverplichting

Alle betrokken partijen werken te goeder trouw samen om overstappen en parallel gebruik mogelijk te maken. Dit houdt in dat deze processen doeltreffend moeten verlopen, dat de processen tijdig moeten worden afgerond en dat de continuïteit van de dienstverlening gedurende overstappen en parallel gebruik wordt gewaarborgd. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten zijn hierdoor verplicht zich actief in te zetten om de wensen van klanten bij een overstap of parallel gebruik te realiseren, onder meer door samen te werken met andere aanbieders.

THEMA 2: Commerciële, organisatorische en contractuele verplichtingen

De dataverordening legt aanbieders van dataverwerkingsdiensten een aantal commerciële, organisatorische en contractuele verplichtingen op. Deze zorgen er samen voor dat klanten op de hoogte zijn van hun rechten en een gebalanceerd en evenwichtig contract met aanbieders aangaan. De verplichtingen zijn op te delen in informatievoorziening, contractvoorwaarden en kosten.

Informatievoorziening

Klanten moeten, voordat een overeenkomst wordt gesloten, voorzien zijn van informatie. Na het sluiten van de overeenkomst moeten aanbieders de informatie actueel houden. Er moet informatie gegeven worden over de volgende zaken:

- Het relevante geografische gebied van individuele diensten;
- Interoperabiliteitsvereisten waaraan de diensten voldoen;
- De mogelijkheden en restricties rondom het overstapproces;
- Standaardvergoedingen, eventuele boetes en overstapkosten;
- Internationale toegang en doorgifte van niet-persoonsgebonden gegevens.

Aanbieders moeten er daarnaast voor zorgen dat informatie centraal beschikbaar wordt gesteld, bijvoorbeeld op hun website of in een onlineregister.

Contractvoorwaarden

De afspraken over overstappen en parallel gebruik van dataverwerkingsdiensten moeten duidelijk en schriftelijk in het contract worden vastgelegd. Deze contracten moeten volgens de dataverordening in ieder geval bepaalde voorwaarden bevatten. Deze contractuele verplichtingen gelden voor alle overeenkomsten, ongeacht wanneer of voor hoe lang ze zijn gesloten. Contracten die niet voldoen, moeten waar nodig worden aangepast met instemming van de klant.

Het contract moet minimaal vastleggen:

- De mogelijkheid tot een overstapverzoek door de klant;
- De mogelijkheid tot beëindiging van de dienst door de klant;
- De overeengekomen termijnen bij een overstap: maximaal 2 maanden opzegtermijn, maximaal 30 kalenderdagen overgangperiode en minimaal 30 kalenderdagen opvragingstermijn;
- De voortdurende dienstverlening tijdens de overgangperiode en minimale vereisten die gelden tijdens de overgangperiode;
- De mogelijkheid tot verlenging van de overgangperiode door de aanbieder of de klant;
- Alle overstapkosten bij een eventuele overstap;
- Een uitputtende specificatie van welke data en digitale activa wel en niet overdraagbaar zijn;
- Een verplichting voor de aanbieder tot ondersteuning van de exitstrategie van de klant en tot het verstrekken van alle relevante informatie voor de overstap, waaronder bekende technische beperkingen en de geschatte overstaptijd;
- Een verplichting voor de aanbieder om een hoog beveiligingsniveau te handhaven tijdens een overstap;
- Een verplichting voor de aanbieder om bijstand te verlenen tijdens het overstapproces;
- Een verplichting voor de aanbieder om de dienst zo goed mogelijk te blijven verlenen tijdens de overstap en eventuele risico's hiervoor te communiceren naar de klant;
- Informatie over waar data (geografisch) worden verwerkt en over maatregelen voor de internationale toegang en doorgifte van niet-persoonsgebonden gegevens;

Deze contractvoorwaarden zijn, waar relevant, ook van toepassing op parallel gebruik. In Bijlage II staat een checklist die aanbieders kan helpen te beoordelen of hun contracten aan de contractuele vereisten van de dataverordening voldoen.

Kosten

Aanbieders mogen vanaf 12 januari 2027 geen kosten meer in rekening brengen voor een overstap. Tot 12 januari 2027 mogen aanbieders enkel de kosten aan de klant in rekening brengen die rechtstreeks samenhangen met het overstapproces. Kosten die rechtstreeks samenhangen met het overstapproces zijn onder te verdelen in twee soorten:

- **Kosten voor dataoverdracht.** Tijdens het overstapproces worden de data van de klant geëxtraheerd bij de oorspronkelijke aanbieder en vervolgens gemigreerd naar een andere aanbieder of naar een on-premises ICT-infrastructuur. Hiervoor worden de kosten van het dataverkeer in rekening gebracht. Deze kosten worden ook wel data-extractiekosten (*egress fees*) genoemd.
- **Kosten voor (technische) ondersteuning.** Naast data-extractie kunnen ondersteunende processen zoals data-transformatie, beveiliging en ontwikkeling van tools kosten met zich meebrengen.

Voor parallel gebruik geldt dat alleen kosten voor dataoverdracht in rekening gebracht mogen worden. Dit mag ook nog na 12 januari 2027. Hierbij mogen nooit meer kosten in rekening gebracht worden dan de daadwerkelijk gemaakte kosten voor dataoverdracht, zowel voor het extraheren (*egress fees*) als uploaden (*ingress fees*) van data.

THEMA 3: Technische verplichtingen

De dataverordening legt aanbieders van dataverwerkingsdiensten technische verplichtingen op, die ervoor zorgen dat overstappen en parallel gebruik gemakkelijk en soepel kunnen verlopen. Het hoofddoel

van deze verplichtingen is het beschikbaar stellen van data op een manier die bruikbaar is voor klanten en betrokken aanbieders van andere diensten. De dataverordening doet dit met vereisten aan de uitwisseling van data door middel van API's, het bevorderen van standaardisatie door compatibiliteit met specificaties en normen voor interoperabiliteit, en het vereiste van functionele gelijkwaardigheid na een overstap bij laaS-diensten.

API-verplichting

Zodat verschillende dataverwerkingsdiensten direct data met elkaar kunnen uitwisselen, dienen aanbieders van dataverwerkingsdiensten API's aan te bieden aan alle klanten en betrokken aanbieders van dataverwerkingsdiensten. Dit is een randvoorwaarde voor parallel gebruik, gezien hiervoor continu en geautomatiseerd data uitgewisseld moeten worden. Ook bevordert dit overstappen, omdat data direct van de ene naar de andere aanbieder overgezet kunnen worden. API's dienen gratis te worden aangeboden en er mag geen onderscheid gemaakt worden tussen verschillende klanten of betrokken aanbieders.

Specificaties en normen voor interoperabiliteit

Om ervoor te zorgen dat open innovatie mogelijk is en om het uitwisselen van data zo soepel mogelijk te laten verlopen, is compatibiliteit met universeel gehanteerde specificaties en normen voor interoperabiliteit nodig. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten (behalve laaS-diensten) moeten daarom binnen 12 maanden na publicatie voldoen aan gemeenschappelijke specificaties of geharmoniseerde normen voor interoperabiliteit. Zulke specificaties en normen worden gepubliceerd in een centraal Unieregister. Zolang er geen specificaties of normen zijn gepubliceerd, dienen data in een algemeen gebruikt, machineleesbaar formaat te worden aangeboden.

Functionele gelijkwaardigheid voor laaS-diensten

Voor aanbieders van laaS-diensten gelden de bovenstaande technische verplichtingen niet. Voor hen geldt dat zij alle redelijke en haalbare maatregelen moeten nemen om te faciliteren dat de klant na een overstap functionele gelijkwaardigheid bereikt bij het gebruik van de dataverwerkingsdienst van bestemming. Functionele gelijkwaardigheid houdt in dat de dienst van bestemming bij dezelfde input een vergelijkbaar resultaat oplevert. Binnen redelijke en haalbare maatregelen vallen onder andere het voorzien van capaciteit, informatie, documentatie en technische ondersteuning.

THEMA 4: Internationale toegang en doorgifte van niet-persoonsgebonden gegevens

Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten niet-persoonsgebonden gegevens in de EU beschermen tegen onrechtmatige toegang of overdracht door overheidsinstanties uit derde landen. Het doel hiervan is het vertrouwen in data van EU-burgers, bedrijven en publieke instellingen te versterken.

Aanbieders moeten technische, organisatorische en juridische maatregelen nemen om onrechtmatige toegang en doorgifte door autoriteiten in derde landen te voorkomen. Deze maatregelen moeten worden gepubliceerd op de website van de aanbieder en verwerkt in overeenkomsten met klanten.

De dataverordening en de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) reguleren beide de doorgifte van data naar landen buiten de EU. De dataverordening richt zich op niet-persoonsgebonden gegevens, terwijl de AVG persoonsgegevens behandelt. Bij gemengde datasets (met zowel persoons- als niet-persoonsgebonden gegevens) gelden de regels van beide verordeningen tegelijkertijd. Echter, in geval van conflict tussen de dataverordening en de AVG, heeft de AVG voorrang. Aanbieders moeten daarom zorgen dat gemengde datasets in overeenstemming met de AVG worden overgedragen of toegankelijk worden gemaakt.

Aanbieders kunnen verzoeken tot toegang of overdracht ontvangen van overheidsinstanties in derde landen. Bij verzoeken moet de aanbieder eerst controleren of er een internationaal verdrag of een verdrag inzake wederzijdse rechtshulp (*mutual legal assistance treaty* – MLAT) van toepassing is. Bij afwezigheid

hiervan is een risicoanalyse nodig waarbij het rechtssysteem van het derde land wordt beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- Gemotiveerde, specifieke en evenredige besluiten;
- Mogelijkheid tot bezwaar via een bevoegde rechter; en
- Machtiging tot overweging van juridische belangen van de verstrekker van de data.

Als het verzoek gebaseerd is op een internationale overeenkomst of de uitkomst van de risicoanalyse positief is, dan mag alleen strikt noodzakelijke data worden overgedragen. Daarnaast moet de klant vooraf worden geïnformeerd, tenzij dit de rechtshandhaving in het derde land schade toebrengt.

De aanbieder kan bij de relevante nationale autoriteiten advies inwinnen om te bepalen of aan de genoemde voorwaarden is voldaan of in het geval de aanbieder van oordeel is dat het overdragen van de gevraagde data afbreuk kan doen aan de nationale veiligheids- of defensiebelangen. In Nederland kan dit via het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, bereikbaar via: internationaldataverzoeken@minezk.nl.

Inhoudsopgave

De leidraad in het kort	2
1 Inleiding	8
1.1 Voor wie is deze leidraad bedoeld?	8
1.2 De dataverordening	8
1.3 Het toezicht op de dataverordening	9
1.4 Het doel van deze leidraad	10
1.5 Leeswijzer	11
2 Werkingssfeer van de dataverordening	12
2.1 Inleiding	12
2.2 Reikwijdte van de dataverordening	12
2.2.1 Wat is een dataverwerkingsdienst?	12
2.3 Voor wie gelden de regels uit de dataverordening?	17
2.4 Vanaf wanneer gelden de regels uit de dataverordening?	18
2.5 Belangrijke actoren	18
2.6 Samenloop andere wetgeving	19
3 Nieuwe benadering van overstappen en parallel gebruik	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Wat is overstappen?	21
3.3 Wat is parallel gebruik?	23
3.4 Geen belemmeringen opwerpen bij overstappen en parallel gebruik	24
4 Commerciële, contractuele en organisatorische verplichtingen	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Informatieverplichting	27
4.3 Contractvoorwaarden	28
4.3.1 Contractvoorwaarden ten aanzien van het overstapproces	28
4.3.2 Contractvoorwaarden ten aanzien van ondersteuning bij het overstapproces	31
4.3.3 Contractvoorwaarden ten aanzien van parallel gebruik	31
4.3.4 Standaardcontractvoorwaarden	32
4.4 Kosten	32
4.4.1 Overstapkosten	32
4.4.2 Kosten voor parallel gebruik	33
5 Technische verplichtingen	35
5.1 Inleiding	35
5.2 Open interfaces voor gegevensuitwisseling	35
5.3 Standaardisatie door compatibiliteit met specificaties en normen voor interoperabiliteit	37
5.4 IaaS: Bereiken functionele gelijkwaardigheid	39
6 Internationale toegang en doorgifte	41
6.1 Inleiding	41
6.2 Verplichting tot gegevensbescherming	41
6.3 Werkingssfeer en raakvlak met andere wetgeving	41
6.4 Afhandeling van verzoeken om toegang en overdracht	42
Bijlage I: begrippenlijst	45
Bijlage II: nalevingschecklist contracten	50

1 Inleiding

1. Dit is de Leidraad Cloud (hierna: de leidraad). Met deze leidraad verschaft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) duidelijkheid aan bedrijven die een dataverwerkingsdienst of dataverwerkingsdiensten aanbieden, over de verplichtingen uit de dataverordening waaraan zij moeten voldoen.¹ Deze leidraad richt zich op de verplichtingen die zijn vastgelegd in de hoofdstukken 6, 7 en 8 van de dataverordening over de rechten en plichten inzake overstappen tussen dataverwerkingsdiensten, parallel gebruik van zulke diensten, interoperabiliteit, en regels en procedures rondom de internationale doorgifte van data door zulke diensten. Artikelen 33 en 36 uit hoofdstuk 8 van de dataverordening, over respectievelijk dataruimten en slimme contracten, zijn buiten beschouwing gelaten in deze leidraad.

1.1 Voor wie is deze leidraad bedoeld?

2. Deze leidraad is in het bijzonder bedoeld voor aanbieders van dataverwerkingsdiensten die voorschriften krijgen opgelegd door de dataverordening.
3. Hoewel deze leidraad gericht is op aanbieders, kan deze ook inzichtelijk zijn voor bedrijven en personen die, bijvoorbeeld als klant van dataverwerkingsdiensten, rechten kunnen ontleenen aan de dataverordening. Op de website van de ACM staat een korte beschrijving met basisinformatie over deze rechten en de wijze waarop zij kunnen worden ingeroepen.²

1.2 De dataverordening

4. Op 12 september 2025 is de dataverordening van toepassing geworden. De dataverordening maakt deel uit van de Europese datastrategie. Met deze strategie neemt de Europese Unie (hierna: EU) het voortouw in de datagedreven economie en werkt zij aan een interne markt voor data, zodat data vrij kunnen stromen binnen de gehele EU.³ Dataverwerkingsdiensten vormen een cruciaal onderdeel van de data-infrastructuur. Om een concurrerende markt en een vrije datastroom te borgen, moeten klanten van dataverwerkingsdiensten naadloos van de ene aanbieder naar de andere kunnen overstappen of parallel gebruik kunnen maken van meerdere dataverwerkingsdiensten van verschillende aanbieders. Dit zijn essentiële voorwaarden voor het verlagen van toegangsdrempels voor nieuwe aanbieders van dataverwerkingsdiensten en voor het verder vergroten van de veerkracht van de klanten van zulke diensten.⁴ Bovendien moet de vrije datastroom beschermd worden tegen onrechtmatige toegang door derde landen zodat klanten in de EU met vertrouwen gebruik kunnen maken van internationale dataverwerkingsdiensten.⁵
5. De dataverordening stelt regels om deze doelen te bereiken. Een belangrijk uitgangspunt is dat klanten 'fast, fluid and free' moeten kunnen overstappen tussen dataverwerkingsdiensten en gemakkelijk parallel gebruik moeten kunnen maken van zulke diensten. Belemmeringen moeten worden weggenomen, onder andere door verbeterde informatievoorziening richting klanten, uitfasering van overstapkosten, verplichtingen tot technische ondersteuning bij het proces, en contractuele voorwaarden die klanten meer zekerheid bieden. Omdat dataportabiliteit een belangrijke randvoorwaarde is om van de ene naar de andere aanbieder van dataverwerkingsdiensten over te kunnen stappen of meerdere diensten parallel te gebruiken, stelt de verordening interoperabiliteitseisen waar aanbieders aan moeten voldoen. Bovendien wordt de bescherming bij opslag en overdracht van niet-persoonsgebonden gegevens verder aangescherpt

¹ Verordening (EU) 2023/2854 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2023 betreffende geharmoniseerde regels inzake eerlijke toegang tot en eerlijk gebruik van data en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en Richtlijn (EU) 2020/1828 (Dataverordening).

² Zie ACM, *Clouddiensten*, beschikbaar via: <https://www.acm.nl/nl/digitale-economie/data/clouddiensten>

³ Europese Commissie, *Europese datastrategie – een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk*, beschikbaar via: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_nl.

⁴ Overweging 78 dataverordening.

⁵ Overweging 102 dataverordening.

met de regels in de verordening, waardoor aanbieders van dataverwerkingsdiensten bijvoorbeeld moeten waken tegen onrechtmatige toegang tot data door landen buiten de EU.

6. De regels gelden voor dataverwerkingsdiensten. De definitie van dataverwerkingsdiensten wordt in hoofdstuk 2 van de leidraad uitgebreid toegelicht. Kort gezegd is een dataverwerkingsdienst een digitale dienst die toegang tot gedeelde computercapaciteit mogelijk maakt, zoals een cloud- of edgedienst.
7. De dataverordening geldt vanaf 12 september 2025. Vanaf die datum moeten aanbieders van dataverwerkingsdiensten voldoen aan de regels uit deze verordening en ervoor zorgen dat de diensten die zij aanbieden hiermee in overeenstemming zijn.
8. Naast de hiervoor beschreven verplichtingen zijn er nog andere regels in de dataverordening, bijvoorbeeld over de data die worden verzameld bij het gebruik van een verbonden product ('slim apparaat') en bijbehorende diensten.⁶ De ACM heeft over de regels omtrent verbonden producten reeds de Leidraad Data Delen gepubliceerd.⁷ Daarnaast zijn er ook nog andere wetten die onder de Europese datastrategie vallen, zoals de Datagovernanceverordening, die onder meer regels stelt voor databemiddelingsdiensten, zodat mensen en organisaties kunnen vertrouwen op dergelijke partijen.⁸ Deze regels komen in deze leidraad niet aan bod.

1.3 Het toezicht op de dataverordening

9. In de Uitvoeringswet dataverordening is de ACM aangewezen als toezichthouder op een groot deel van de dataverordening en als datacoördinator voor Nederland.⁹ Vanuit deze rollen zet de ACM zich in voor een vrijere datastroom bij het gebruik van (meerdere) dataverwerkingsdiensten. De ACM vindt het belangrijk dat de klant keuzevrijheid ervaart in de keuze tussen verschillende dataverwerkingsdiensten en de samenstelling van het totale dienstenpakket dat hij afneemt.
10. De ACM hecht veel waarde aan naleving van de dataverordening. Mocht uit haar toezicht blijken dat er sprake is van een vermoeden van overtreding van de dataverordening, kan de ACM overgaan tot handhaving. Daarbij staat het effect van het optreden centraal. Dit betekent dat de ACM bij overtreding van de dataverordening zal beoordelen welke interventie het meest geschikt is. In deze afweging houdt de ACM onder andere rekening met de ernst van de overtreding en de mogelijke schade die daardoor kan ontstaan.
11. Signaleert u een overtreding van de verplichtingen uit de dataverordening? Meld dit bij de ACM via <https://www.acm.nl/nl/melden-bij-de-acm>.
12. Het toezicht op de dataverordening is gebaseerd op het land-van-oorsprongsbeginsel.¹⁰ Dit betekent dat een aanbieder die onder de verordening valt, primair onder het toezicht staat van de autoriteit van de lidstaat waar hij (met zijn Europese hoofdkantoor) is gevestigd.¹¹ Deze toezichthouder is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de verordening door deze aanbieder, ongeacht in welke andere lidstaten de dienst wordt aangeboden of in welke van de lidstaten de klant zich bevindt. Dit beginsel bevordert de rechtszekerheid en voorkomt dubbel toezicht.

⁶ Hoofdstuk 2, 3 en 4 dataverordening.

⁷ Beschikbaar via: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/leidraad-data-delen-data-delen-van-verbonden-producten-en-gerelateerde-diensten>.

⁸ Verordening (EU) 2022/868 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2022 betreffende Europese datagovernance en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (*Datagovernanceverordening*). Zie voor meer informatie ACM, *Databemiddelingsdiensten*, beschikbaar via: <https://www.acm.nl/nl/digitale-economie/data/databemiddelingsdiensten>. Zie ook Europese Commissie, *Uitleg over de datagovernanceverordening*, beschikbaar via: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-governance-act-explained>.

⁹ Wet van 29 oktober 2025 tot uitvoering van Verordening (EU) 2023/2854 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2023 betreffende geharmoniseerde regels inzake eerlijke toegang tot en eerlijk gebruik van data en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en Richtlijn (EU) 2020/1828 (*Dataverordening*) (*Uitvoeringswet dataverordening*).

¹⁰ Artikel 37, lid 10 dataverordening.

¹¹ Artikel 37, lid 10 t/m 13 dataverordening.

13. Bedrijven en consumenten hebben het recht om bij de bevoegde autoriteit een klacht in te dienen in de lidstaat waar zij zelf gevestigd zijn.¹² Voor Nederlandse bedrijven en consumenten is dit de ACM. De vestiging van het bedrijf waarover de klacht is ingediend, is niet relevant voor waar de klager zijn klacht indient. Mocht het bedrijf waarover geklaagd wordt, in een ander land dan Nederland gevestigd zijn volgens het eerdergenoemde land-van-oorsprongsbeginsel, dan zal de ACM de klacht beoordelen en doorgeven aan de relevante bevoegde autoriteit in het buitenland. Bevoegde autoriteiten hebben hierin een verplichting om samen te werken.¹³ De ACM kan ook een bevoegde autoriteit in een andere lidstaat verzoeken om bijstand of om het treffen van handhavingsmaatregelen, waarop deze autoriteit verplicht moet reageren.¹⁴ In voorkomend geval zal de ACM ter bescherming van in Nederland gevestigde consumenten en bedrijven gebruikmaken van deze bevoegdheid.
14. Klanten en aanbieders van dataverwerkingsdiensten kunnen ook terecht bij een geschillenbeslechtsorgaan om geschillen te beslechten met betrekking tot inbreuken op de rechten van klanten en de verplichtingen van aanbieders overeenkomstig hoofdstuk 6 van de dataverordening.¹⁵ De ACM is verantwoordelijk voor certificering van zulke geschillenbeslechtsorganen in Nederland. Er zijn op het moment van publiceren geen geschillenbeslechtsorganen in Nederland gecertificeerd. Nederlandse klanten en aanbieders van dataverwerkingsdiensten kunnen ook terecht bij geschillenbeslechtsorganen in andere lidstaten.

1.4 Het doel van deze leidraad

15. Deze leidraad is bedoeld als hulpmiddel voor aanbieders bij het voldoen aan de regels uit de dataverordening. Daarnaast kan de leidraad ook bruikbaar zijn voor consultants, juristen, brancheverenigingen en derde entiteiten. De toelichting van de ACM bestaat uit het uiteenzetten van de relevante overwegingen van de dataverordening, het verwijzen naar aanverwante wetgeving en het geven van enkele voorbeelden.
16. Voor de uitleg in deze leidraad heeft de ACM zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de tekst van de verordening zelf. Daarnaast is voor deze leidraad gebruikgemaakt van het document "*Frequently Asked Questions about the Data Act*" dat de Europese Commissie heeft gepubliceerd.¹⁶ Naar andere openbare bronnen die zijn gebruikt, wordt in de voetnoten verwezen.
17. Let op: de leidraad is geen beleidsregel en dient uitsluitend als hulpmiddel voor aanbieders van dataverwerkingsdiensten. Het blijft de eigen verantwoordelijkheid van deze organisaties om te voldoen aan de voorschriften uit de dataverordening en andere wet- en regelgeving. In deze leidraad geeft de ACM extra uitleg over de verplichtingen krachtens de dataverordening en weerspiegelt zij haar huidige lezing en interpretatie.
18. De voorbeelden die gebruikt of genoemd worden in deze leidraad zijn fictief en niet gebaseerd op signalen die ACM uit de markt ontvangt of verkrijgt bij andere toezichtsactiviteiten, noch zijn ze indicatief voor de prioriteiten van de ACM in haar toezicht op de dataverordening.
19. Deze leidraad betreft een voorlopige versie. De uitleg van de verordening zelf is nog in ontwikkeling en aan verandering onderhevig, wat betekent dat veranderende opvattingen, wetswijzigingen of rechterlijke uitspraken de uitleg van de bepalingen kunnen beïnvloeden. De ACM streeft ernaar de leidraad periodiek bij te werken op basis van ervaring met het toezicht, nieuwe inzichten en internationale afspraken met andere toezichthouders.

¹² Artikel 38, lid 1 dataverordening.

¹³ Artikel 38, lid 3 dataverordening.

¹⁴ Artikel 37, lid 15 dataverordening.

¹⁵ Artikel 10, lid 4 dataverordening.

¹⁶ Europese Commissie, *Frequently Asked Questions Data Act Version 1.4*, beschikbaar via: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-publishes-frequently-asked-questions-about-data-act>.

20. Op het moment van publiceren is recentelijk door de Europese Commissie het voorstel Digitale Omnibus gepresenteerd, waarin enkele kleine aanpassingen aan hoofdstuk 6 van de dataverordening worden voorgesteld.¹⁷ Als dit voorstel definitief wordt, en de Nederlandse wetgever de Uitvoeringswet dataverordening heeft aangepast, zal de ACM waar nodig haar toezicht daarop aanpassen en marktpartijen tijdig informeren over de eventuele gevolgen hiervan, onder meer door de leidraad aan te passen.

1.5 Leeswijzer

21. Deze leidraad volgt niet de volgorde van de artikelen zoals opgenomen in de dataverordening. De reden daarvoor is dat de opbouw van verplichtingen en rechten in de verordening niet altijd aansluit bij een praktijkgerichte benadering. Daarom is ervoor gekozen de hoofdstukken en paragrafen thematisch te ordenen.
22. Hoofdstuk 2 van deze leidraad bevat algemene informatie over de dataverordening. Het behandelt de werkingssfeer van de dataverordening, waaronder op wie de verplichtingen van toepassing zijn en vanaf welk moment deze gelden. Een belangrijk onderdeel van dit hoofdstuk is de uitleg van de definitie van een 'dataverwerkingsdienst'. Daarnaast worden de belangrijkste rollen in de dataverordening toegelicht. Ten slotte behandelt hoofdstuk 2 de relatie met andere wetgeving.
23. In hoofdstuk 3 wordt de nieuwe benadering van overstappen en parallel gebruik toegelicht die door de dataverordening wordt geïntroduceerd. De begrippen 'overstappen' en 'parallel gebruik' worden hier uitgewerkt. Het hoofdstuk beschrijft de algemene verplichtingen voor aanbieders om geen belemmeringen op te werpen tot overstappen of parallel gebruik, en om te goeder trouw te handelen.
24. Hoofdstuk 4 gaat in op de commerciële, contractuele en organisatorische verplichtingen die overstappen en parallel gebruik makkelijker maken voor klanten. Het hoofdstuk is opgedeeld in een bespreking van verplichtingen omtrent informatievoorziening, contractvoorwaarden en kosten.
25. Hoofdstuk 5 behandelt de technische verplichtingen voor aanbieders die datadeling tussen aanbieders faciliteren en overstappen en parallel gebruik mogelijk maken.
26. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de bescherming die aanbieders moeten bieden tegen onrechtmatige toegang tot data van klanten door overheden uit landen buiten de EU.
27. Elk hoofdstuk begint met een specifiekere leeswijzer.
28. Bijlage I bevat de begrippenlijst. De eerste keer dat een begrip uit de begrippenlijst in de hoofdtekst wordt gebruikt, vanaf hoofdstuk 2 van de leidraad, wordt het begrip **dikgedrukt en onderstreept**.
29. Bijlage II bevat de nalevingschecklist voor contracten. De checklist is een tool om aanbieders te helpen beoordelen of hun contracten aan de contractuele vereisten van de dataverordening te voldoen.

¹⁷ Zie <https://digital-strategy.ec.europa.eu/nl/library/digital-omnibus-regulation-proposal>.

2 Werkingssfeer van de dataverordening

2.1 Inleiding

30. In dit hoofdstuk wordt toegelicht wat de reikwijdte van de dataverordening is, voor wie de regels gelden en vanaf wanneer zij van toepassing zijn. In paragraaf 2.2 komt eerst de reikwijdte van de verordening aan bod, met een uitgebreide toelichting op het begrip '**dataverwerkingsdienst**'. Daarna wordt in paragraaf 2.3 beschreven voor wie de regels gelden en in paragraaf 2.4 vanaf welk moment deze partijen moeten voldoen aan de verplichtingen uit de verordening. In paragraaf 2.5 worden de belangrijkste betrokken actoren toegelicht. Tot slot wordt in paragraaf 2.6 de samenloop van de verordening met andere relevante regelgeving benoemd.

2.2 Reikwijdte van de dataverordening

31. De dataverordening is een verordening. Dit betekent dat deze wet algemene toepassing heeft en in al haar onderdelen verbindend en rechtstreeks van toepassing is in alle lidstaten van de EU.¹⁸ De hoofdstukken in de verordening die het onderwerp vormen van deze leidraad, namelijk hoofdstukken 6, 7 en 8, gelden in beginsel voor zowel natuurlijke personen als rechtspersonen (zoals ondernemingen en organisaties) gevestigd in de EU.¹⁹
32. De dataverordening kan van toepassing zijn op organisaties gevestigd buiten de EU. Dit geldt enkel voor aanbieders van dataverwerkingsdiensten die gevestigd zijn buiten de EU, maar diensten aanbieden aan klanten binnen de EU.²⁰

2.2.1 Wat is een dataverwerkingsdienst?

33. Dataverwerkingsdiensten zijn digitale diensten die toegang tot computercapaciteit mogelijk maken. De dienst wordt aan klanten aangeboden en verzorgt alomtegenwoordige en on-demand netwerktoegang tot een gedeelde pool van computercapaciteit. Het gaat om configureerbare, schaalbare en elastische computercapaciteit van gecentraliseerde, gedistribueerde of sterk gedistribueerde aard, die snel ter beschikking kan worden gesteld en worden vrijgegeven met minimale beheersinspanningen of tussenkomst van een dienstverlener.²¹
34. In dit randnummer worden de verschillende elementen van de definitie van een dataverwerkingsdienst apart toegelicht. Deze elementen hebben ieder betrekking op ofwel de 'dienst' ofwel de 'computercapaciteit' die dienst mogelijk maakt; dit wordt per element aangeduid.
- **Digitale dienst.** Een dienst die wordt verzonden en ontvangen via elektronische apparatuur voor de verwerking (met inbegrip van digitale compressie) en de opslag van **data**, en die geheel via draden, radio, optische middelen of andere elektromagnetische middelen wordt verzonden, doorgeleid en ontvangen.²² Met andere woorden: een digitale dienst is een via internet of een digitaal netwerk elektronisch geleverde dienst, waarbij menselijke tussenkomst minimaal is. Een dienst die digitaal wordt geleverd, maar waarbij de dienstverlening zelf fysiek plaatsvindt, zoals consultancy diensten op afstand, is bij uitstek geen digitale dienst. Ook dient een onderscheid gemaakt te worden tussen digitale diensten en digitale producten met een doorlopende licentiestructuur. Een digitaal product dat lokaal wordt geïnstalleerd en puur lokaal draait, maar waarvoor een abonnement vereist is om het product te gebruiken is geen digitale dienst.

¹⁸ Zie ook Europese Commissie, *Verordening*, beschikbaar via: <https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/glossary/regulation.html>.

¹⁹ Artikel 1, lid 3 dataverordening.

²⁰ Artikel 1, lid 3, sub f dataverordening.

²¹ Artikel 31, lid 2 dataverordening.

²² Artikel 1, lid 1, sub b, onder ii Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PB L 241 van 17.9.2015, blz. 1).

- **Aan klant aangeboden dienst.** De nadruk ligt hier op *aangeboden* diensten en het *doel* gebruik te maken van de diensten. Een klant is een natuurlijke of rechtspersoon die een contractuele relatie is aangegaan met een aanbieder van dataverwerkingsdiensten, betaald of onbetaald, met als doel gebruik te maken van een of meer dataverwerkingsdiensten.²³
- Een belangrijk element van de definitie van een klant is dat de klant tot doel heeft om een of meer dataverwerkingsdiensten te gebruiken. Een dataverwerkingsdienst is een digitale dienst die toegang tot gedeelde computercapaciteit mogelijk maakt. Er is daarom sprake van een relatie tussen een dataverwerkingsdienst en een klant wanneer de dienst toegang tot gedeelde computercapaciteit biedt én de klant het doel heeft om deze dienst met toegang tot gedeelde computercapaciteit te gebruiken.

De ACM interpreteert dit als volgt: het gaat alleen om een relatie tussen een dataverwerkingsdienst en een klant wanneer de dienst toegang biedt tot gedeelde computercapaciteit én de klant de dienst *juist voor die toegang* gebruikt. Hierdoor vallen digitale diensten waarbij toegang tot gedeelde computercapaciteit slechts een gevolg is van een andere functionaliteit, niet onder deze definitie. Tegelijkertijd kunnen diensten die bepaalde functionaliteiten via de cloud aanbieden, wel onder de definitie vallen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij software die een klant als dienst afneemt in plaats van als product aanschafft. Als de klant deze software in de cloud gebruikt via gedeelde computercapaciteit, in plaats van de software als product op de eigen computer te gebruiken, kan dit worden aangemerkt als een dataverwerkingsdienst.

²³ Artikel 2, lid 30 dataverordening.

Voorbeeld 2.1: Een consultancybureau Consul B.V. is een contract aangegaan met In de Wolken B.V. om gebruik te maken van haar dataverwerkingsdienst. Consul B.V. is dus de klant.

Een werknemer van Consul B.V. die gebruikmaakt van de dienst is geen klant van de dataverwerkingsdienst omdat de werknemer geen contractuele relatie heeft met In de Wolken B.V. De contractuele relatie tussen de werknemer en Consul B.V. heeft ook niet het doel om de werknemer gebruik te laten maken van een dataverwerkingsdienst. In het kader van de dataverordening is de werknemer hier geen klant van de dienst en Consul B.V. geen aanbieder van een dataverwerkingsdienst. De werknemer die gebruikmaakt van de dataverwerkingsdienst is wel een gebruiker van de dienst.

Voorbeeld 2.2: Klanthulp B.V. biedt een Customer Relations Management (CRM) dienst aan die wordt afgenomen door een callcenter. Het callcenter is een klant van Klanthulp B.V., dat een dataverwerkingsdienst aanbiedt. Om de dienstverlening te verzorgen maakt Klanthulp B.V. gebruik van de IaaS-diensten van In de Wolken B.V. Op haar beurt is Klanthulp B.V. zelf ook een klant van de dataverwerkingsdienst aangeboden door In de Wolken B.V.

Voorbeeld 2.3: Een gebruiker van een videodeelplatform bekijkt video's op het platform. De video's staan opgeslagen op servers van de aanbieder van het platform. Om de video's te streamen naar de gebruiker, wordt computercapaciteit gebruikt. Hierbij gaat het echter niet om een dienst die wordt gebruikt met als doel een dataverwerkingsdienst te gebruiken. Dit gaat om het gebruik van een functionaliteit (video's streamen) die mogelijk gemaakt wordt door (eventueel gedeelde) computercapaciteit. Aangezien de toegang tot (gedeelde) computercapaciteit het gevolg is van een functionaliteit met een ander doel dan dataverwerking, is het videodeelplatform geen dataverwerkingsdienst.

Voorbeeld 2.4: Een robotstofzuiger wordt aangestuurd vanuit een app. Deze maakt bij gebruik van de stofzuiger een vloerplan, welke wordt opgeslagen op de gedeelde pool aan computercapaciteit van de aanbieder. De gebruiker kan in de app de robotstofzuiger op afstand besturen en heeft de mogelijkheid om voorkeursinstellingen op te slaan, extra vloerplannen aan te maken en andere gebruikers toegang te geven tot de robotstofzuiger. Als gevolg van deze functionaliteiten, zou het gebruik van de app kunnen worden gezien als het gebruik van (toegang tot) gedeelde computercapaciteit. Echter gaat het hier om een mogelijkheid tot toegang tot gedeelde computercapaciteit als gevolg van een functionaliteit met een ander doel dan dataverwerking, namelijk het besturen van een robotstofzuiger. De applicatie is geen dataverwerkingsdienst.

Tabel 1: Voorbeelden aan een klant aangeboden dienst.

- **Alomtegenwoordige en on-demand netwerktoegang tot een gedeelde pool van computercapaciteit.**
 - Met 'alomtegenwoordige toegang' wordt bedoeld op computercapaciteit die via het netwerk wordt aangeboden en toegankelijk is. Doorgaans bevordert zulke toegang het gebruik van heterogene toegangsmechanismen, zoals webbrowsers, mobiele telefoons en werkstations (thin- of thick-client platforms).²⁴ Een ander relevant element is dat de toegang locatie-onafhankelijk is. Dit betekent niet dat elke klant toegang moet hebben vanaf meerdere locaties waar de dienst wordt geleverd. Het gaat er bij dit aspect van de

²⁴ Overweging 80 dataverordening.

definitie om dat de dienst niet enkel toegankelijk is vanaf één fysieke locatie. Als dezelfde computercapaciteit kan worden aangesproken vanaf meerdere locaties, zij het door dezelfde klant of door verschillende klanten, wordt aan dit criterium voldaan. Een voorbeeld van een dienst die niet zou voldoen aan dit criterium is een dienst die wordt aangeboden op een server die enkel aangesproken kan worden van binnen het gebouw waar deze staat.²⁵

- Met 'on-demand' wordt bedoeld dat de computercapaciteit op elk moment van behoefte van de klant ter beschikking kan worden gesteld. De klant dient dus te allen tijde toegang te kunnen hebben tot de dienst.²⁶ Dit heeft nadrukkelijk betrekking op het gebruiken van de computercapaciteit, niet het in gebruik nemen van de dienst.
- Met 'gedeelde pool' worden die computingmiddelen bedoeld die ter beschikking worden gesteld aan meerdere gebruikers die gemeenschappelijke toegang tot de capaciteit hebben, maar waarbij de verwerking voor elke gebruiker afzonderlijk plaatsvindt, hoewel de dienst door middel van dezelfde elektronische apparatuur wordt verleend.²⁷ Dit laatste kenmerk is vaak niet zichtbaar voor klanten en gebruikers omdat de computercapaciteit centraal wordt aangestuurd met behulp van apparatuur die voor verschillende klanten of gebruikers kan worden ingezet.²⁸
- **Configureerbare, schaalbare en elastische computercapaciteit.**
 - Met 'configureerbaar' wordt bedoeld dat de computingmiddelen aangepast kunnen worden aan de behoefte van een klant. Dit kan zijn door een andere configuratie van werkgeheugen te kiezen, of door toegangsprofielen van gebruikers te beheren. Er is geen minimumvereiste voor de mate van configureerbaarheid.²⁹
 - Met 'schaalbaar' worden computingmiddelen bedoeld die, ongeacht de geografische locatie van de middelen, op flexibele wijze door de aanbieder van dataverwerkingsdiensten worden toegewezen om schommelingen in de vraag te kunnen opvangen.³⁰
 - Met 'elastisch' worden de computingmiddelen bedoeld die, afhankelijk van de vraag, ter beschikking worden gesteld en (automatisch) worden vrijgegeven om die beschikbare middelen snel te kunnen verhogen of verlagen naargelang van het werkvolume van de klant.³¹ Hiervoor hoeven de computingmiddelen niet perfect elastisch te zijn; wanneer computercapaciteit in bundels capaciteit met verschillende niveaus of 'tiers' door de aanbieder worden aangeboden en een klant door het afnemen van een andere 'tier' de bruikbare computercapaciteit kan aanpassen is dat voldoende om aan deze eis te voldoen.
- **Computercapaciteit van gecentraliseerde, gedistribueerde of sterk gedistribueerde aard.**
 - Met 'gecentraliseerd' wordt bedoeld op een situatie waar computingmiddelen of de aansturing daarvan vanuit een centrale locatie worden geregeld. Dit kan betrekking hebben op de plaatsing van computingmiddelen op één fysieke locatie, of op een gecentraliseerde logische aansturing van de computingmiddelen.³²
 - Met 'gedistribueerd' worden computingmiddelen bedoeld die zich op verschillende netwerkcomputers of -toestellen bevinden en die onderling communiceren en coördineren door middel van het doorgeven van berichten.³³

²⁵ WIK, *Classification of Data Processing Services for the Purposes of Switching Providers*, p. 5, juni 2026. Beschikbaar via: <https://www.wik.org/en/publications/publication/einordnung-von-datenverarbeitungsdiensten-im-rahmen-des-anbieterwechsels>.

²⁶ WIK, *Classification of Data Processing Services for the Purposes of Switching Providers*, p. 6.

²⁷ Overweging 80 dataverordening.

²⁸ WIK, *Classification of Data Processing Services for the Purposes of Switching Providers*, p. 7.

²⁹ WIK, *Classification of Data Processing Services for the Purposes of Switching Providers*, p. 8.

³⁰ WIK, *Classification of Data Processing Services for the Purposes of Switching Providers*, p. 9.

³¹ Overweging 80 dataverordening.

³² WIK, *Classification of Data Processing Services for the Purposes of Switching Providers*, p. 13.

³³ Overweging 80 dataverordening.

- De term 'sterk gedistribueerd' wordt gebruikt om dataverwerkingsdiensten te beschrijven die betrekking hebben op dataverwerking dicht bij de plaats waar data worden gegenereerd of verzameld, bijvoorbeeld in een verbonden dataverwerkingsapparaat.³⁴
 - **Computercapaciteit die snel ter beschikking kan worden gesteld en worden vrijgegeven met minimale beheersinspanningen of tussenkomst van een dienstverlener.** Hiermee wordt bedoeld dat klanten eenzijdig zelfvoorzienend kunnen zijn in het gebruik van de computercapaciteit, zoals servertijd of netwerkopslag, zonder menselijke interventie door of interactie met de aanbieder van dataverwerkingsdiensten. Dit houdt in dat een klant gebruik kan maken van de dienst zonder dat hier (menselijke) tussenkomst van de aanbieder bij nodig is. Dit sluit niet uit dat voor het *in gebruik nemen* van de dienst beheersinspanning nodig is door de aanbieder om de dienst klaar te maken voor gebruik.³⁵
35. De hierboven genoemde criteria van de definitie van dataverwerkingsdiensten uit de dataverordening weerspiegelen op toekomstbestendige wijze de elementen uit de definitie van *cloud computing*. De definitie van dataverwerkingsdiensten sluit aan bij de definitie van cloud computing van het National Institute of Standards and Technology (NIST), die als industriestandaard geldt. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de NIST-definitie in de context van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie vertaald als 'een model dat het mogelijk maakt om plaats- en tijdsafhankelijk, op een gemakkelijke manier, op afroep, via een netwerk toegang te krijgen tot een voortdurend beschikbare gedeelde verzameling van configureerbare computing resources die snel kunnen worden geleverd en vrijgegeven met minimale inspanning of interactie met de aanbieder.'³⁶
36. De criteria om te voldoen aan de definitie van 'dataverwerkingsdienst' zijn cumulatief. Dat wil zeggen dat aan alle elementen van de definitie voldaan moet worden om te spreken van een dataverwerkingsdienst.
37. Bij het beoordelen of een dienst voldoet aan een van de criteria van de definitie, moet de geest van de wet worden meegewogen. Wanneer er twijfel bestaat over één van de genoemde criteria, maar de dienst aan alle andere criteria voldoet en in de geest van de dataverordening bestempeld zou worden als dataverwerkingsdienst, dient het criterium ruim geïnterpreteerd te worden. Voor de definitieve duiding van het begrip dataverwerkingsdienst zal de interpretatie afhankelijk zijn van de opbouw van jurisprudentie op basis van casuïstiek.
38. Gezien de gelijkenissen tussen de definities van dataverwerkingsdiensten en cloud computing worden de begrippen door elkaar gebruikt. De dataverordening maakt echter duidelijk dat dataverwerkingsdienst een bredere betekenis betreft.³⁷ Cloud- en edgediensten zijn voorbeelden van dataverwerkingsdiensten. In deze leidraad zal daarom het begrip dataverwerkingsdienst worden gehanteerd, onder andere om te refereren aan clouddiensten.
39. Er zijn op dit moment verschillende implementatiemodellen van dataverwerkingsdiensten, waaronder publieke cloud, private cloud en de mengvormen hybride en community cloud. De implementatiemodellen geven weer hoe een dataverwerkingsdienst technisch en organisatorisch tot stand is gekomen.
40. Dataverwerkingsdiensten kunnen ook van elkaar onderscheiden worden op basis van het **leveringsmodel**. Leveringsmodellen beschrijven hoe een dataverwerkingsdienst aan de klant wordt geleverd en vertegenwoordigen een specifieke, voorverpakte combinatie van ICT-middelen die

³⁴ Overweging 80 dataverordening.

³⁵ WIK, *Classification of Data Processing Services for the Purposes of Switching Providers*, p. 15.

³⁶ National Institute of Standards and Technology (NIST), *The NIST Definition of Cloud Computing*, september 2011.

Beschikbaar via: <https://nvlpubs.nist.gov/NISTPUBS/LEGACY/SP/NISTSPSPECIALPUBLICATION800-145.PDF>. Vertaling door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in *Cloud definities en begrippenlijst*, april 2026.

³⁷ Overweging 78 dataverordening.

worden aangeboden door een aanbieder.³⁸ Opbouwend naar meer kant-en-klare dataverwerkingsdiensten, met steeds minder eigen vrijheid, verantwoordelijkheid en werk voor de afnemer, worden onderscheiden: **Infrastructure-as-a-service (IaaS)**, **Platform-as-a-service (PaaS)** en **Software-as-a-service (SaaS)**. De genoemde leveringsmodellen worden gedefinieerd in de begrippenlijst in Bijlage I. Er zijn veel subcategorieën van de genoemde leveringsmodellen, zoals Database-as-a-service (DBaaS), Function-as-a-service (FaaS) en Container-as-a-Service (CaaS).

41. Aangezien het begrip dataverwerkingsdienst een toekomstbestendig karakter heeft, is het belangrijk om te noemen dat een dienst die buiten de genoemde implementatie- en leveringsmodellen maar wel binnen het begrip dataverwerkingsdienst valt, ook moet voldoen aan de dataverordening.³⁹

2.3 Voor wie gelden de regels uit de dataverordening?

42. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten aan klanten in de EU moeten voldoen aan de dataverordening.⁴⁰ Alleen op de specifieke dataverwerkingsdiensten die aan klanten in de EU worden aangeboden, is de dataverordening van toepassing. Dit leidt tot de volgende conclusies met betrekking tot het toepassingsbereik van de dataverordening:

Moet wel voldoen aan de verordening:	Hoeft niet te voldoen aan de verordening:
Een aanbieder met zijn zetel buiten de EU die dataverwerkingsdiensten aanbiedt aan klanten in de EU.	Een aanbieder met zijn zetel buiten de EU die <u>geen</u> dataverwerkingsdiensten aanbiedt aan klanten in de EU.
Een aanbieder die dataverwerkingsdiensten aanbiedt aan klanten in de EU, ook als dit een dochteronderneming is van een aanbieder die zelf geen dataverwerkingsdiensten aanbiedt in de EU.	Een aanbieder die <u>geen</u> dataverwerkingsdiensten aanbiedt aan klanten in de EU, ook als deze aanbieder een dochteronderneming heeft die wel dataverwerkingsdiensten aanbiedt in de EU. (De dochteronderneming dient zich dan wel te houden aan de verplichtingen uit de dataverordening.)
Een aanbieder A met zijn zetel buiten de EU die dataverwerkingsdiensten aanbiedt aan klanten in de EU en voor de levering van deze diensten computingmiddelen gebruikt die hij afneemt van een aanbieder B buiten de EU, die zelf geen diensten aanbiedt in de EU, moet als aanbieder A zorgen dat hij in de levering van zijn diensten voldoet aan de dataverordening, onafhankelijk van het feit dat de diensten van aanbieder B dat niet hoeven.	Een aanbieder X die <u>geen</u> dataverwerkingsdiensten aanbiedt aan klanten in de EU, ook als de computingmiddelen van aanbieder X gebruikt worden door aanbieder Y om dataverwerkingsdiensten aan te bieden in de EU. (Aanbieder Y dient zich dan wel te houden aan de verplichtingen uit de dataverordening.)

Tabel 2: Specificatie van aanbieders die moeten voldoen aan de dataverordening.

43. Verschillende hoofdstukken van de dataverordening betreffen verschillende soorten data die aanbieders van dataverwerkingsdiensten verwerken. Hoofdstukken 6 en 8 van de dataverordening (hoofdstukken 3, 4 en 5 van de leidraad) zijn van toepassing op alle data en diensten die door aanbieders van dataverwerkingsdiensten worden verwerkt.⁴¹ Hoofdstuk 7 van de dataverordening

³⁸ Overweging 81 dataverordening.

³⁹ Overweging 80 dataverordening.

⁴⁰ Artikel 1, lid 3, sub f dataverordening.

⁴¹ Artikel 1, lid 2, sub e dataverordening. Hoofdstuk 8 van de dataverordening – althans de artikelen die binnen de afbakening van de leidraad vallen – gaat over interoperabiliteit van dataverwerkingsdiensten en is daarmee van toepassing op alle gegevens en diensten die door aanbieders van dataverwerkingsdiensten worden verwerkt.

(hoofdstuk 6 van de leidraad) is van toepassing op alle **niet-persoonsgebonden gegevens** die in de Unie in handen zijn van aanbieders van dataverwerkingsdiensten.⁴²

44. In uitzonderingsgevallen kunnen specifieke dataverwerkingsdiensten van bepaalde verplichtingen uit de dataverordening worden uitgesloten.⁴³ Het gaat hierbij om diensten die niet op grote commerciële schaal worden aangeboden, namelijk **maatwerkdiensten** en testversies. Maatwerkdiensten zijn dataverwerkingsdiensten waarvan het grootste deel van de belangrijkste kenmerken op maat is gemaakt voor één klant en/of alle componenten zijn ontwikkeld voor één klant.⁴⁴ Configureerbare diensten zijn geen maatwerkdiensten. Testversies zijn dataverwerkingsdiensten die voor beperkte tijd niet in productie zijn en enkel worden gebruikt om het product of de dienst te testen.⁴⁵

2.4 Vanaf wanneer gelden de regels uit de dataverordening?

45. De dataverordening is van toepassing vanaf 12 september 2025. Alle verplichtingen uit de verordening die betrekking hebben op dataverwerkingsdiensten gelden vanaf die datum.
46. Ook overeenkomsten die vóór 12 september 2025 zijn gesloten, moeten worden gewijzigd om te voldoen aan de contractuele verplichtingen (zie paragraaf 4.3 van deze leidraad). Aanbieders moeten ervoor zorgen dat hun diensten die vóór 12 september 2025 zijn afgenomen compatibel zijn met de technische verplichtingen (zie hoofdstuk 5 van deze leidraad). Aanbieders zijn verplicht om hun klanten te voorzien van actuele informatie over hun dienst(en), waaronder veranderingen als gevolg van inwerkingtreding van de dataverordening (zie paragraaf 4.2 van deze leidraad).
47. **Overstapkosten** worden vanaf inwerkingtreding van de dataverordening uitgefaseerd. Vanaf 12 januari 2027 mogen geen overstapkosten meer gerekend worden. Tot die tijd geldt dat alleen directe kosten die rechtstreeks samenhangen met de overstap mogen worden doorberekend aan de klant (zie paragraaf 4.4.1 van deze leidraad). Kosten voor **parallel gebruik** mogen, binnen de kaders van de Dataverordening, wel nog na 12 januari 2027 in rekening gebracht worden.

2.5 Belangrijke actoren

48. Een **klant** is een natuurlijke of rechtspersoon die een contractuele relatie is aangegaan met een aanbieder van dataverwerkingsdiensten, met als doel gebruik te maken van een of meer dataverwerkingsdiensten.⁴⁶ Aanbieders van dataverwerkingsdiensten kunnen op hun beurt zelf ook klant zijn van dataverwerkingsdiensten die door een derde aanbieder worden verleend en profiteren van de rechten uit de dataverordening.⁴⁷
49. Een **gebruiker** is een natuurlijke persoon die gebruikmaakt van een dataverwerkingsdienst.⁴⁸ Gebruikers hebben geen rechten met betrekking tot dataverwerkingsdiensten in de dataverordening; rechten gelden enkel voor klanten van dataverwerkingsdiensten. Gebruikers van dataverwerkingsdiensten kunnen klanten van dataverwerkingsdiensten zijn, bijvoorbeeld wanneer een consument bestanden opslaat in de cloud.
50. De **oorspronkelijke aanbieder** is de aanbieder van dataverwerkingsdiensten wiens klant overstapt naar een dienst van een andere aanbieder.

⁴² Artikel 1, lid 2, sub f dataverordening.

⁴³ Artikel 31 dataverordening.

⁴⁴ Artikel 31, lid 1 dataverordening.

⁴⁵ Artikel 31, lid 2 dataverordening.

⁴⁶ Artikel 2, lid 30 dataverordening.

⁴⁷ Overweging 91 dataverordening.

⁴⁸ Het begrip gebruiker wordt anders toegepast in de delen van de dataverordening die niet het onderwerp zijn van deze leidraad. De huidige definitie is daar niet aan gerelateerd.

51. De **bestemmingsaanbieder** is de aanbieder van dataverwerkingsdiensten die de nieuwe dienst aanbiedt waar de klant naar overstapt.
52. Een **betrokken aanbieder** is een aanbieder van dataverwerkingsdiensten die zijn dienst(en) aanbiedt aan een klant die ook een dienst van de oorspronkelijke aanbieder afneemt.
53. Een **derde entiteit** is ofwel een derde partij die door de klant wordt ingeschakeld om namens de klant het overstapproces te beheren ofwel een derde partij die door de aanbieder wordt ingeschakeld om zijn verplichtingen uit de dataverordening na te komen.

2.6 Samenloop andere wetgeving

54. De dataverordening heeft raakvlakken met andere wetgeving. Een deel van deze wetgeving is belegd bij andere toezichthouders dan de ACM. De ACM is bevoegd om in het belang van een efficiënt en effectief toezicht op de dataverordening samen te werken met andere toezichthouders.⁴⁹
55. De ACM ziet voornamelijk raakvlakken met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), Digital Operational Resilience Act (DORA) en Cyberbeveiligingswet (Cbw).⁵⁰ De ACM heeft enkele toezichthouders in Nederland verzocht om een korte beschrijving van wetgeving die raakt aan de dataverordening (Tabel 3).

De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten over andere wetgeving

Naast het delen van data staat ook de bescherming van de data centraal in Europese regelgeving. Zo heeft de Data Act een link met NIS2, in Nederland geïmplementeerd in de Cyberbeveiligingswet. De Cbw verplicht essentiële organisaties hun cyberweerbaarheid op orde te hebben. Deze wetgeving is horizontaal en daarmee sectoroverstijgend van aard.

Specifiek voor de financiële sector geldt aanvullend de **Digital Operational Resilience Act (DORA)**. DORA verplicht financiële instellingen om hun digitale dienstverlening aantoonbaar weerbaar te maken tegen ICT-storingen en cyberaanvallen, inclusief risico's die samenhangen met het gebruik van externe IT- en cloudleveranciers te beheersen. DNB en de AFM zien toe op de naleving. Daarnaast is er voor de meest kritieke ICT-dienstverleners Europees toezicht in het leven geroepen. Vanaf 2026 vallen dergelijke partijen onder direct Europees toezicht, genaamd DORA Oversight. Het toezicht richt zich op de beoordeling van het beheersen van de IT-risico's die samenhangen met het gebruik van deze dienstverleners door financiële ondernemingen.

Autoriteit Persoonsgegevens over de samenloop van de dataverordening met de AVG

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) bevat regels over de verwerking en beveiliging van persoonsgegevens die kunnen raken aan de regels uit de dataverordening. Een belangrijk raakvlak is het recht op dataportabiliteit.⁵¹ Indien een aanbieder iemands persoonsgegevens verwerkt op basis van toestemming of omdat de gegevens nodig zijn om een overeenkomst met diegene uit te voeren, geeft de AVG die persoon (onder de dataverordening de gebruiker die een natuurlijke persoon is) het recht om zijn of haar persoonsgegevens in een gestructureerde, gangbare en machineleesbare vorm te verkrijgen en eventueel over te dragen naar een andere aanbieder.⁵²

⁴⁹ Artikel 7, lid 1 Uitvoeringswet dataverordening en artikel 37, lid 5, sub g en h dataverordening.

⁵⁰ De ACM merkt op dat op het moment van publiceren marktonderzoeken lopen naar de aanwijzing van Amazon en Microsoft als poortwachters onder de Digitale Marktenverordening (DMA) voor hun cloudcomputingdiensten, Amazon Web Services en Microsoft Azure. Na een eventuele aanwijzing moeten Microsoft en Amazon aan de relevante verplichtingen uit de DMA voldoen. Hierin bestaan raakvlakken met de verplichtingen uit de dataverordening. Op het moment van publiceren is de meest recente status van het onderzoek hier te vinden: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1444.

⁵¹ Artikel 20 AVG.

⁵² Lees meer over het recht op overdraagbaarheid van persoonsgegevens op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: [Recht op gegevens overdragen \(dataportabiliteit\) | Autoriteit Persoonsgegevens](#).

Daarnaast verplicht de AVG organisaties (waaronder de aanbieders van dataverwerkingsdiensten onder de dataverordening) die persoonsgegevens verwerken om die gegevens passend te beveiligen en de continuïteit van het verwerkingsproces te borgen.⁵³ ⁵⁴ Welke maatregelen passend zijn, hangt onder meer af van de risico's van de verwerking. Organisaties zijn verplicht om maatregelen te nemen gericht op het kunnen continueren en beschikbaar houden van deze processen. Bij vitale processen die afhankelijk zijn van de diensten van een externe aanbieder kan dat betekenen dat organisaties verplicht zijn om een plan te maken om in het geval van nood snel over te kunnen stappen op een andere aanbieder. Bij het overstappen tussen clouddiensten kunnen zowel de regels over het overstappen van dataverwerkingsdiensten uit de dataverordening als de verplichtingen uit de AVG relevant zijn, waarbij de verplichtingen uit de AVG prevaleren boven die van de dataverordening als het om bescherming van persoonsgegevens gaat.

Tabel 3: Andere toezichthouders over de samenloop van de dataverordening met andere wetgeving.

⁵³ Lees meer over het beveiligen van persoonsgegevens op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: [Beveiliging van persoonsgegevens | Autoriteit Persoonsgegevens](#).

⁵⁴ Artikel 32 AVG.

3 Nieuwe benadering van overstappen en parallel gebruik

3.1 Inleiding

56. De verplichtingen uit de dataverordening hebben gezamenlijk tot doel om de overstap tussen verschillende dataverwerkingsdiensten en parallel gebruik van meerdere diensten te vergemakkelijken. Dit moet ervoor zorgen dat de keuzevrijheid van klanten niet onnodig wordt beperkt.⁵⁵ Een klant moet zijn dienstenpakket vrij kunnen samenstellen. De reële mogelijkheid tot een overstap wanneer een andere dienst beter aansluit op de wensen van de klant, en de mogelijkheid tot parallel gebruik wanneer een andere dienst gewenste aanvullende functionaliteit biedt, dragen bij aan de keuzevrijheid van de klant. Zulke keuzevrijheid verlaagt toetredingsdrempels voor nieuwe aanbieders, bevordert concurrentie en versterkt innovatiekansen.
57. De verplichtingen voor dataverwerkingsdiensten uit de dataverordening vallen grofweg uiteen in een set commerciële, contractuele en organisatorische verplichtingen en een set technische verplichtingen. Deze twee sets concrete, praktische verplichtingen voor aanbieders worden in hoofdstuk 4 (commercieel, contractueel en organisatorisch) en hoofdstuk 5 (technisch) toegelicht.
58. De concrete, praktische verplichtingen zijn een uitbreiding op twee algemene verplichtingen voor aanbieders: zij moeten belemmeringen wegnemen die klanten ervan kunnen weerhouden over te stappen of verschillende dataverwerkingsdiensten naast elkaar te gebruiken, en zij moeten daarbij te goeder trouw handelen.⁵⁶ Samen zorgen deze verplichtingen ervoor dat aanbieders geen onnodige obstakels opwerpen, de wensen van hun klanten respecteren en hen daarbij ondersteunen, ook als die wensen niet in het belang van de aanbieder zelf zijn, zoals bij een overstap.
59. De algemene verplichtingen en de concrete, praktische verplichtingen zijn complementair aan elkaar. Voldoen aan de concrete verplichtingen houdt niet in dat volledig voldaan is aan de algemene verplichtingen. Als er bijvoorbeeld contractuele belemmeringen bestaan die niet expliciet zijn benoemd in (artikel 25 van) de dataverordening, dan moet de aanbieder deze belemmeringen alsnog wegnemen op basis van de algemene verplichting (uit artikel 23) om belemmeringen weg te nemen.
60. In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 3.2 eerst uitgelegd wat **overstappen** is. In paragraaf 3.3 wordt vervolgens uitgelegd wat parallel gebruik is. Deze paragrafen vormen de basis voor een uiteenzetting in paragraaf 3.4 van de algemene verplichting voor aanbieders om geen belemmeringen op te werpen, waar ook de goedetrouwverplichting wordt toegelicht.

3.2 Wat is overstappen?

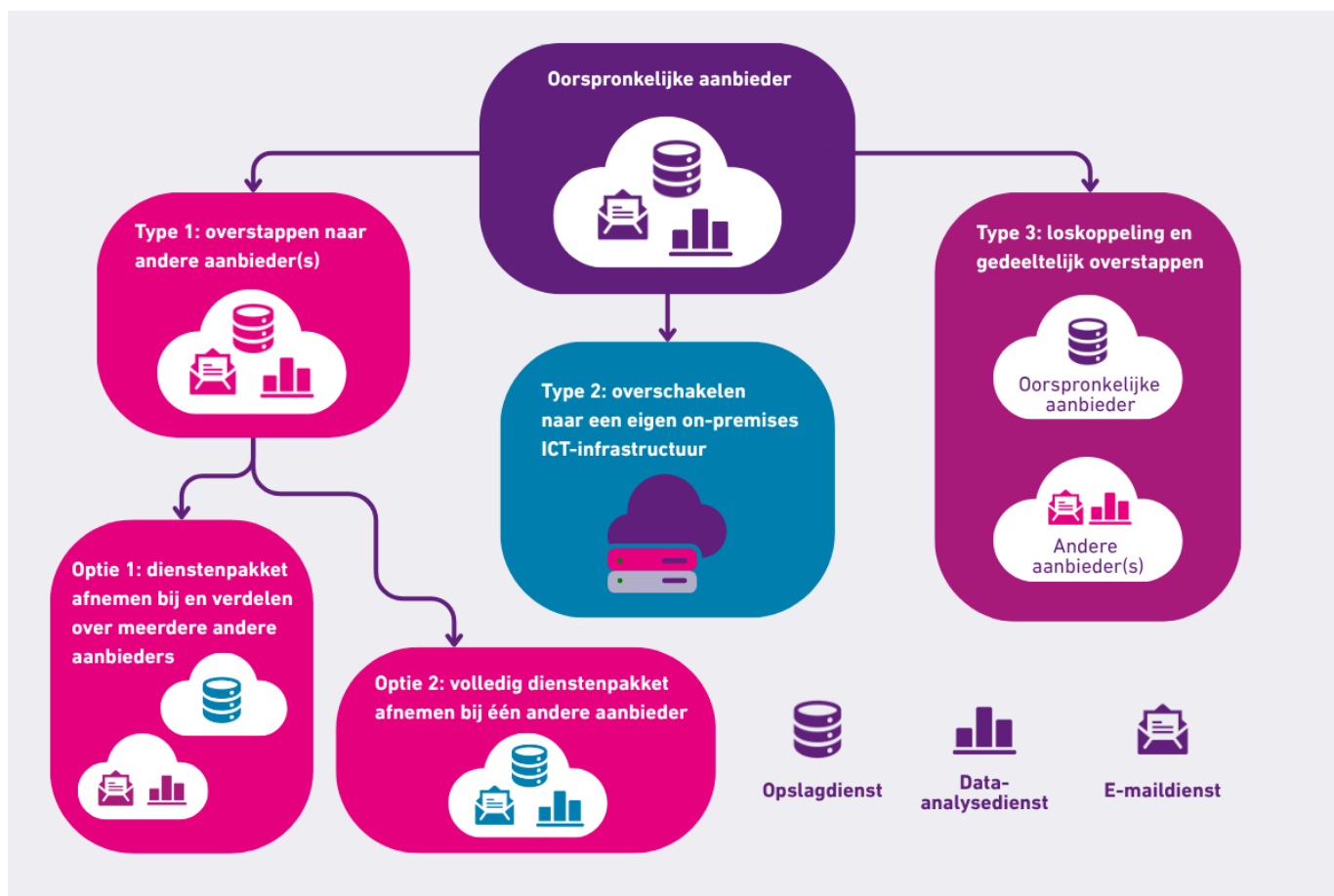
61. Overstappen is een klantgestuurd proces waarbij de klant van een dataverwerkingsdienst stopt met het gebruiken van een dienst en begint met gebruiken van een andere dienst.⁵⁷ Het overstapproces start wanneer de klant een overstapverzoek indient bij de oorspronkelijke aanbieder.⁵⁸ De technische kant van een overstap bestaat uit verschillende stappen, waaronder **data-extractie**, **data-transformatie** (indien nodig) en het uploaden van de data naar de nieuwe locatie. Een overstap kan verschillende vormen aannemen, zoals een overstap met het totale dienstenpakket of een overstap met slechts één of enkele diensten binnen een pakket. Hierbij kan worden overgestapt naar één andere aanbieder, meerdere andere aanbieders of een **on-premises ICT-infrastructuur**. De verschillende vormen van overstappen zijn weergegeven in Figuur 1.

⁵⁵ Overweging 84 en overweging 99 dataverordening.

⁵⁶ Overweging 79 en artikel 23 en artikel 27 dataverordening.

⁵⁷ Overweging 85 dataverordening.

⁵⁸ Artikel 25, lid 2, sub a dataverordening.

Figuur 1: Schematische weergave van de verschillende vormen van overstappen in de dataverordening.

62. De verbeterde mogelijkheid tot een overstap na loskoppeling van een bepaalde dienst van de rest van het dienstenpakket (type 3 in Figuur 1) is een van de kerninterventies van de dataverordening en stelt de klant in staat om voor verschillende specifieke diensten verschillende (collecties van) aanbieders te overwegen. De klant kan hierdoor voorkomen een groter-dan-nodig pakket af te nemen. De dataverordening refereert hierbij ook expliciet aan aanbieders van IaaS-diensten, die geen belemmeringen mogen opwerpen voor zulke loskoppeling van de aangeboden diensten (zie paragraaf 5.4 van deze leidraad).⁵⁹
63. Een overstap naar een on-premises ICT-infrastructuur (type 2 in Figuur 1) geldt ook als een overstap onder de dataverordening.⁶⁰ De overstapverplichtingen gelden dus ook voor deze vorm van overstappen. Ook bij deze vorm van overstappen kan het gaan om een overstap met het totale dienstenpakket of een overstap met slechts één of enkele diensten binnen een pakket (hybride oplossing).
64. In het geval van een overstap naar een dienst van een andere aanbieder of diensten van verschillende andere aanbieders (types 1 en 3 in Figuur 1) gelden de verplichtingen enkel voor een overstap naar **diensten van hetzelfde type**.⁶¹ Er wordt niet van oorspronkelijke aanbieders verwacht dat zij (gedeeltelijke) verantwoordelijkheid dragen voor een succesvolle overstap naar een dienst van een andere aanbieder wanneer deze dienst niet lijkt op de dienst die wordt aangeboden door de oorspronkelijke aanbieder, oftewel naar een dienst die niet van hetzelfde type is. De verplichtingen met betrekking op parallel gebruik zijn onafhankelijk van het type dienst.

⁵⁹ Artikel 23, punt e dataverordening.

⁶⁰ Overweging 85 en artikel 23 dataverordening.

⁶¹ Artikel 23 dataverordening.

Voorbeeld 3.1: Een klant neemt een CRM-dienst af bij Klanthulp B.V. Hij wil overstappen naar een CRM-dienst waar hij beter gebruik kan maken van AI-toepassingen. De klant stapt hiervoor over naar Ken Je Klant B.V. Omdat dit een overstap naar een dienst van hetzelfde type betreft, gelden de verplichtingen uit de dataverordening die betrekking hebben op een overstap.

Voorbeeld 3.2: Als dezelfde klant naast de CRM-dienst bij Ken Je Klant B.V. ook een Analytics-dienst afneemt bij Ontwikkelaar B.V. en voor beide diensten wil gaan overstappen naar In de Wolken B.V., dan gelden de overstap-gerelateerde verplichtingen voor Ken Je Klant B.V. enkel voor zover het de overstap naar de CRM-dienst van In De Wolken B.V. betreft, en voor Ontwikkelaar B.V. enkel voor zover het de overstap naar de Analytics-dienst van In de Wolken B.V. betreft.

Tabel 4: Voorbeelden overstap naar dienst van hetzelfde type.

65. De klant kan de overeenkomst met de aanbieder ook beëindigen zonder overstap.⁶² De klant kan in dat geval de aanbieder informeren dat al zijn **exporteerbare data** en **digitale activa** gewist dienen te worden op de server van deze aanbieder, eventueel nadat de klant deze data en activa heeft geëxtraheerd.⁶³ De verplichtingen in de dataverordening met betrekking tot het overstapproces gelden ook, voor zover relevant, voor verzoeken van klanten om hun digitale activa en exporteerbare data te laten verwijderen.⁶⁴ Specifieke voorbeelden van zulke verplichtingen zijn de contractueel vastgelegde maximale opzegtermijn voor de overeenkomst en een contractuele clausule die garandeert dat de overeenkomst eindigt na de opzegtermijn.⁶⁵

3.3 Wat is parallel gebruik?

66. Parallel gebruik van meerdere dataverwerkingsdiensten betreft een situatie waarin een klant meerdere diensten van verschillende aanbieders naast elkaar, gelijktijdig, op interoperabele wijze gebruikt om baat te halen uit grotere capaciteit, extra betrouwbaarheid of aanvullende functionaliteiten.⁶⁶
67. Op interoperabele wijze gebruikmaken van dataverwerkingsdiensten houdt in dat er gegevensuitwisseling plaatsvindt tussen de verschillende dataverwerkingsdiensten. Wanneer er twee diensten naast elkaar worden gebruikt waartussen geen gegevensuitwisseling plaatsvindt en daar ook geen behoefte aan is, wordt niet gesproken van parallel gebruik.
68. Bij parallel gebruik kan doorlopende gegevensuitwisseling tussen de twee diensten plaatsvinden omdat zij naast elkaar gebruikt worden en zij elkaar aanvullen in capaciteit, continuïteit of functionaliteit.⁶⁷
69. De mogelijkheid om dataverwerkingsdiensten parallel te gebruiken is onder meer belangrijk voor de succesvolle uitrol van multicloudstrategieën, waarbij klanten meerdere cloudsysteem betrouwbaar en interactief kunnen combineren. Hiermee kunnen klanten toekomstbestendige ICT-strategieën uitvoeren en hun afhankelijkheid van individuele aanbieders verminderen.⁶⁸ Parallel gebruik versterkt zo niet alleen de keuzevrijheid en digitale operationele veerkracht van klanten, maar biedt ook aanbieders nieuwe concurrentiegebieden: als aanvulling op – niet enkel ter vervanging van – bestaande diensten.

⁶² Artikel 25, lid 2, sub c, punt ii dataverordening.

⁶³ Artikel 25 lid 3, sub c dataverordening.

⁶⁴ Artikel 25, lid 3, sub c en overweging 85 dataverordening.

⁶⁵ Artikel 25, lid 2, sub c, punt ii en sub d dataverordening.

⁶⁶ Overweging 99 dataverordening.

⁶⁷ Overweging 99 dataverordening.

⁶⁸ Overweging 99 dataverordening.

Voorbeeld 3.3: De klant neemt voortaan en na zijn overstap (zie het voorbeeld in paragraaf 3.2) een CRM-dienst af bij In de Wolken B.V. Met deze dienst kan het salesteam van de klant hun eigen klantrelaties beheren. De klant besluit daarnaast ook een projectmanagementtool bij Plan Je Taak B.V. af te nemen om het proces van takencreatie en verdeling te automatiseren, bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat, na het sluiten van een verkoop, automatisch een taak wordt aangemaakt voor de financiële afdeling om een factuur te versturen. Om dit mogelijk te maken, moeten de systemen van In de Wolken B.V. en Plan Je Taak B.V. aan elkaar gekoppeld worden, zodat de twee systemen de juiste data met elkaar uitwisselen. Een prompt vanuit het CRM-systeem (bijvoorbeeld 'verkoop gesloten') zorgt voor een prompt in de projectmanagementtool (bijvoorbeeld 'creëer taak voor financiële afdeling').

Tabel 5: Voorbeeld parallel gebruik.

70. Hoewel overstappen en parallel gebruik ieder uitingen zijn van gegevensuitwisseling tussen dataverwerkingsdiensten, verschilt parallel gebruik met een overstap doordat de klant een nieuwe dienst gaat gebruiken zonder de overeenkomst met de oorspronkelijke aanbieder te beëindigen. In tegenstelling tot de eenmalige data-extractie die nodig is in het kader van een overstapproces, is de uitwisseling van data tussen de omgeving van de ene aanbieder van dataverwerkingsdiensten en de andere aanbieder een doorlopende activiteit.⁶⁹
71. Parallel gebruik verschilt bovendien van loskoppeling bij een overstap (type 3 in Figuur 1) waarbij een dienst wordt losgekoppeld van de resterende diensten van de oorspronkelijke aanbieder en de klant overstapt naar een dienst van een nieuwe aanbieder ter vervanging van de oorspronkelijke dienst. Bij een dergelijke loskoppeling gaat het om een overstap met eenmalige datamigratie omdat de oude dienst wordt beëindigd, ook al worden andere diensten van de oorspronkelijke aanbieder wél aangehouden.⁷⁰
72. Om aanspraak te maken op rechten rondom parallel gebruik is het niet noodzakelijk dat er een overstap heeft plaatsgevonden. In elke situatie waarin er twee dataverwerkingsdiensten op interoperabele wijze naast elkaar gebruikt worden, gelden de verplichtingen met betrekking tot parallel gebruik.
73. Omdat er in beide situaties – overstappen en parallel gebruik – sprake is van gegevensuitwisseling tussen dataverwerkingsdiensten, is er een grote mate van overlap tussen de verplichtingen voor beide situaties. De dataverordening bepaalt specifiek dat sommige verplichtingen die gelden voor overstappen ook gelden voor parallel gebruik.⁷¹ Andere verplichtingen, bijvoorbeeld met betrekking tot het opzeggen van contracten, zijn niet relevant voor een situatie van parallel gebruik en gelden daarvoor niet. In deze leidraad wordt benoemd wanneer een verplichting ook van toepassing is op parallel gebruik.

3.4 Geen belemmeringen opwerpen bij overstappen en parallel gebruik

74. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten nemen belemmeringen weg die een klant ervan kan weerhouden een overstap te maken of parallel gebruik te maken van meerdere dataverwerkingsdiensten.⁷² Het wegnemen van belemmeringen is het vertrekpunt en dragende principe van de verdere verplichtingen ten aanzien van overstappen en parallel gebruik uit de verordening.

⁶⁹ Overweging 99 dataverordening.

⁷⁰ Overweging 85 dataverordening.

⁷¹ Artikel 34, lid 1 dataverordening.

⁷² Artikel 23, artikel 34, lid 1 en overweging 79 dataverordening. Artikel 23 refereert aan artikelen 25, 26, 27, 29 en 30, welke dus ook gelden voor parallel gebruik.

75. Alle verplichtingen uit de dataverordening om belemmeringen weg te nemen – en daarmee ook alle verplichtingen beschreven in deze paragraaf van de leidraad – gelden ook voor parallel gebruik.⁷³
76. De verplichting beschermt klanten van dataverwerkingsdiensten tegen onnodige obstakels die hun keuzevrijheid (kunnen) beperken.⁷⁴ Zo mogen aanbieders geen acties nemen die:
- het moeilijker maken om een overeenkomst op te zeggen na een succesvolle overstap;⁷⁵
 - klanten ervan weerhouden een nieuwe overeenkomst met een andere aanbieder te sluiten;⁷⁶
 - klanten beletten hun exporteerbare data en digitale activa over te dragen naar een nieuwe omgeving (ongeacht of klanten de dienst van de oorspronkelijke aanbieder gratis of middels een aanbieding gebruikt hebben);⁷⁷
 - **functionele gelijkwaardigheid** in gebruik van de nieuwe dienst bemoeilijken;⁷⁸
 - loskoppeling van IaaS-diensten van andere diensten van de oorspronkelijke aanbieder bemoeilijken.⁷⁹
77. De genoemde bescherming van de dataverordening betreft niet enkel bestaande belemmeringen, maar ook mogelijke toekomstige obstakels. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten mogen geen belemmeringen opwerpen die een overstap bemoeilijken.⁸⁰ Het gaat om een uitbanning van onnodige obstakels die een doeltreffende overstap bemoeilijken.⁸¹
78. De dataverordening legt de regie over het overstapproces expliciet bij de klant.⁸² Op diens wens en initiatief wordt het overstapproces geïnitieerd met een overstapverzoek en kan hij zijn rechten in verband met overstappen uitoefenen.⁸³ Met inachtneming van de contractuele afspraken bepaalt de klant de inhoud, tijdslijn en bestemming van de migratie. Het staat de klant vrij om het overstapverzoek te annuleren zolang het overstapproces niet is voltooid.
79. Alle betrokken partijen moeten te goeder trouw samenwerken om te zorgen dat het overstapproces snel, doeltreffend en kosteloos verloopt.⁸⁴ Dit geldt voor alle vormen van overstappen die in randnummer 61 en Figuur 1 genoemd worden, evenals voor parallel gebruik.⁸⁵ Hierbij hebben oorspronkelijke aanbieders, bestemmingsaanbieders en klanten een gedeelde verantwoordelijkheid, zowel voor de datamigratie als continuïteit van de dienst tijdens deze migratie. De oorspronkelijke aanbieder is hierbij verantwoordelijk voor extractie van de data in een bruikbaar formaat en de klant en bestemmingsaanbieder samen voor het uploaden van de data in de nieuwe omgeving.⁸⁶
80. De dataverordening beschrijft geen expliciete verantwoordelijkheidsverdeling voor een geval waarin data-transformatie nodig is om de data van de klant bruikbaar te maken in de ICT-omgeving van de bestemmingsaanbieder en de overstap succesvol af te ronden. De ACM vindt zulke data-transformatie ten behoeve van een succesvolle overstap in het licht van de goedetrouwverplichting, een (evenredig) gedeelde verantwoordelijkheid voor de klant, de oorspronkelijke aanbieder en de bestemmingsaanbieder.

⁷³ Artikel 23, artikel 34, lid 1 en overweging 79 dataverordening. Artikel 23 refereert aan artikelen 25, 26, 27, 29 en 30, welke dus ook gelden voor parallel gebruik.

⁷⁴ Overweging 78 dataverordening.

⁷⁵ Artikel 23, sub a dataverordening.

⁷⁶ Artikel 23, sub b dataverordening.

⁷⁷ Artikel 23, sub c dataverordening.

⁷⁸ Artikel 23, sub d dataverordening.

⁷⁹ Artikel 23, sub e dataverordening.

⁸⁰ Artikel 23 en overweging 93 dataverordening.

⁸¹ Overweging 79 dataverordening.

⁸² Overweging 85 dataverordening.

⁸³ Overweging 85 dataverordening.

⁸⁴ Artikel 27 dataverordening.

⁸⁵ Artikel 23, artikel 34, lid 1 en overweging 79 dataverordening. Artikel 23 refereert aan artikelen 25, 26, 27, 29 en 30, welke dus ook gelden voor parallel gebruik.

⁸⁶ Overweging 85 dataverordening.

-
81. De verantwoordelijkheden van aanbieders reiken niet verder dan de diensten, overeenkomsten of handelspraktijken die zij zelf verlenen.⁸⁷ Aanbieders worden niet verlangd om nieuwe diensten te ontwikkelen die binnen de ICT-omgeving van andere aanbieders functioneren. Desalniettemin zijn aanbieders verplicht om binnen hun vermogen en in verhouding tot hun verplichtingen alle nodige bijstand en ondersteuning te bieden om het overstapproces succesvol, doeltreffend en veilig te laten verlopen.⁸⁸
82. In de rest van deze leidraad worden alle concrete, praktische verplichtingen die samenhangen met overstappen en parallel gebruik (hoofdstukken 4 en 5) en internationale doorgifte van data (hoofdstuk 6) gestructureerd en per onderwerp uitgewerkt.

⁸⁷ Artikel 24 dataverordening.

⁸⁸ Overweging 92 dataverordening.

4 Commerciële, contractuele en organisatorische verplichtingen

4.1 Inleiding

83. De dataverordening stelt commerciële, contractuele en organisatorische verplichtingen om overstappen tussen en parallel gebruik van dataverwerkingsdiensten makkelijker te maken. In dit hoofdstuk worden deze verplichtingen opgedeeld in bepalingen over informatievoorziening door aanbieders aan (potentiële) klanten, contractvoorwaarden bij overeenkomsten tussen aanbieders en klanten, en kosten die aanbieders mogen rekenen aan klanten bij overstappen en parallel gebruik.

4.2 Informatieverplichting

84. Klanten moeten, *voordat* een overeenkomst wordt gesloten, zijn voorzien van informatie over het gebruik van de dataverwerkingsdienst(en), de eventuele mogelijkheden tot overstappen tussen dataverwerkingsdiensten en parallel gebruik van meerdere dataverwerkingsdiensten. Na het sluiten van de overeenkomst moeten aanbieders de informatie actueel houden. Dit is de zogenaamde informatieverplichting, die bestaat uit enerzijds welke informatie beschikbaar moet zijn en anderzijds hoe die informatie beschikbaar moet zijn.⁸⁹ In de volgende randnummers worden deze verplichtingen verder toegelicht.
85. (Potentiële) klanten van dataverwerkingsdiensten moeten worden voorzien van duidelijke, volledige en toegankelijke informatie over de volgende onderwerpen:
- **Individuele diensten.** Dit betreft duidelijke en actuele informatie over het geografische gebied waar de ICT-infrastructuur wordt opgezet voor individuele dataverwerkingsdiensten.⁹⁰
 - **Interoperabiliteitsvereisten.** Dit betreft informatie over de manier waarop aanbieders voldoen aan de gemeenschappelijke specificaties of geharmoniseerde normen, zoals toegelicht in paragraaf 37.
 - **Het overstapproces.** Dit gaat om informatie die de exitstrategie van de klant moet kunnen ondersteunen. Dit bevat informatie over beschikbare procedures voor overstappen, inclusief het initiëren van het overstapproces, de machineleesbare dataformaten waarnaar de data van de klant kunnen worden geëxporteerd, en de tools voor data-extractie.⁹¹ Ook moet de verstrekte informatie gedetailleerde data over datastructuur en dataformaten bevatten, met een volledige, uitputtende lijst van alle categorieën data en digitale activa die tijdens het overstapproces kunnen worden overgedragen, waaronder ten minste alle exporteerbare data.⁹² Daarnaast zijn aanbieders verplicht om informatie aan de klant te verstrekken over bekende technische restricties en beperkingen die van invloed kunnen zijn op het overstapproces en op de geschatte tijd voor het overstapproces.⁹³
 - **Standaardvergoedingen, eventuele boetes en verlaagde overstapkosten.** Dit betreft informatie over de standaardvergoedingen en eventuele boetes voor vroegtijdige beëindiging van de overeenkomst. Daarnaast betreft het verlaagde overstapkosten zoals hieronder in paragraaf 4.4.1. toegelicht.⁹⁴
 - **Internationale toegang en doorgifte van niet-persoonsgebonden gegevens.** Dit gaat om de genomen technische, organisatorische en contractuele maatregelen voor internationale toegang en doorgifte van niet-persoonsgebonden gegevens.⁹⁵

⁸⁹ Artikel 26 dataverordening.

⁹⁰ Artikel 28, lid 1, sub a dataverordening.

⁹¹ Artikel 26, sub a en Overweging 95 dataverordening.

⁹² Artikel 25, lid 2, sub e dataverordening.

⁹³ Artikel 26, sub a en Overweging 95 dataverordening.

⁹⁴ Artikel 29, lid 4 dataverordening.

⁹⁵ Artikel 28, lid 1, sub b dataverordening.

86. Aanbieders die vallen onder de uitzonderings situatie zoals beschreven in randnummer 44 moeten potentiële klanten duidelijk informeren over hun uitzonderingspositie en dat zij daardoor zijn uitgesloten van bepaalde verplichtingen. Ook deze informatie moet vóór het sluiten van een overeenkomst kenbaar gemaakt zijn.⁹⁶
87. Aanbieders moeten er daarnaast voor zorgen dat informatie centraal beschikbaar wordt gesteld, bijvoorbeeld op hun website of in een onlineregister. Tabel 6 geeft een overzicht van de informatie die respectievelijk op de website van de aanbieder of in een onlineregister verstrekt moet worden. Aanbieders moeten de verwijzing naar dat onlineregister aan hun klanten beschikbaar stellen.⁹⁷

Website van de aanbieder	Onlineregister
Geografische locatie van individuele dienst. ⁹⁸	Interoperabiliteitsmogelijkheden zoals toegelicht in hoofdstuk 5. ⁹⁹
Standaardvergoedingen, eventuele boetes en verlaagde overstapkosten. ¹⁰⁰	Alle actuele data over datastructuur, dataformaten, de relevante normen en open interoperabiliteitsspecificaties ten behoeve van het overstapproces. ¹⁰¹
Technische, organisatorische en contractuele maatregelen voor internationale toegang en doorgifte van niet-persoonsgebonden gegevens. ¹⁰²	

Tabel 6: Verplichte informatie op website of online register.

88. De bovengenoemde informatieverplichtingen gelden ook voor parallel gebruik.¹⁰³

4.3 Contractvoorwaarden

89. De afspraken over overstappen en parallel gebruik van dataverwerkingsdiensten moeten duidelijk worden vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst. Daarin staan zowel de rechten van de klant tijdens het overstapproces als de verplichtingen van de aanbieder. Het is belangrijk dat beide partijen deze rechten en verplichtingen kennen, zodat zij hun overeenkomst geïnformeerd kunnen aangaan. De aanbieder moet de overeenkomst daarom vóór ondertekening beschikbaar stellen op een manier die de klant in staat stelt deze op te slaan en later opnieuw te raadplegen.¹⁰⁴
90. De contractuele verplichtingen in dit hoofdstuk gelden voor alle overeenkomsten, ongeacht de datum van het sluiten of de duur van de overeenkomst. Contracten die niet aan de gestelde eisen voldoen, dienen te worden herzien en gewijzigd waar nodig, met instemming van (en eventueel na onderhandeling met) de klant. Aanbieders die hun contracten niet wijzigen om te voldoen aan de dataverordening, zijn in overtreding van de verordening.
91. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de contractvoorwaarden die minimaal in het contract tussen klant en aanbieder dienen te worden opgenomen ten aanzien van het overstapproces, de ondersteuning bij het overstapproces, en parallel gebruik van dataverwerkingsdiensten. In Bijlage II van de leidraad staat een nalevingschecklist die aanbieders kunnen doorlopen en als hulpmiddel kunnen gebruiken om hun contracten in overeenstemming te brengen met de dataverordening.

4.3.1 Contractvoorwaarden ten aanzien van het overstapproces

92. De dataverordening stelt minimumvereisten aan hoe het overstapproces moet worden ingericht en vastgelegd in contracten. Contracten moeten het volgende bevatten:

⁹⁶ Artikel 31, lid 3 dataverordening.

⁹⁷ Artikel 26, sub b dataverordening.

⁹⁸ Artikel 28, lid 1, sub a dataverordening.

⁹⁹ Artikel 30, lid 4 dataverordening.

¹⁰⁰ Artikel 29, lid 6 dataverordening.

¹⁰¹ Artikel 26, sub b dataverordening.

¹⁰² Artikel 28 lid 1, sub b dataverordening.

¹⁰³ Artikel 23, artikel 34, lid 1 en overweging 79 dataverordening. Artikel 23 refereert aan artikelen 25, 26, 27, 29 en 30, welke dus ook gelden voor parallel gebruik.

¹⁰⁴ Artikel 25, lid 1 dataverordening.

93. **Overstapverzoek.** Het moet contractueel worden vastgelegd dat de klant, op verzoek, kan overstappen naar een dienst van een andere aanbieder, overschakelen op een on-premises ICT-infrastructuur of zijn exporteerbare data en digitale activa laten wissen. Bij het indienen van het overstapverzoek geeft de klant aan welke van deze drie mogelijke handelingen hij wil laten verrichten.¹⁰⁵
94. **Duur en termijnen.** Het contract bevat duidelijke informatie over de termijnen die samenhangen met het overstapproces. Deze zijn weergegeven in Figuur 2. De maximale opzegtermijn voor het beginnen van het overstapproces na het verzoek van de klant mag niet meer dan 2 maanden bedragen.¹⁰⁶ Deze opzegtermijn van 2 maanden wordt in de verordening ook wel de kennisgevingsperiode genoemd.¹⁰⁷ Na de opzegtermijn volgt de overgangsperiode waarin de overstap plaatsvindt. De overgangsperiode mag niet meer dan 30 kalenderdagen bedragen.¹⁰⁸ Na het verlopen van de overgangsperiode komt de opvragingstermijn, waarin de klant nog toegang heeft tot de data ondanks het eindigen van de overeenkomst en bijbehorende dienstverlening. De opvragingstermijn moet minstens 30 kalenderdagen bedragen.¹⁰⁹
95. **Beëindiging.** In het contract is opgenomen dat, als de klant alleen zijn exporteerbare data en digitale activa wil laten wissen, de overeenkomst beëindigd wordt aan het einde van de contractueel vastgelegde opzegtermijn.¹¹⁰ Tevens is in het contract opgenomen dat, als de klant wil overstappen en niet enkel zijn data laten wissen, de overeenkomst beëindigd wordt aan het einde van de overgangsperiode, mits de overstap succesvol is afgerond.¹¹¹ De klant moet in kennis worden gesteld van de beëindiging.¹¹² Ook moet de aanbieder garanderen dat alle exporteerbare data en digitale activa die rechtstreeks door de klant worden gegenereerd of rechtstreeks betrekking hebben op de klant, volledig gewist worden na het verstrijken van de contractueel vastgelegde opvragingstermijn.¹¹³ Zolang de overeenkomst van toepassing is, maar niet langer dan dat, kunnen standaardvergoedingen voor de dienstverlening gerekend worden.¹¹⁴
96. **Dienstverlening tijdens de overgangsperiode.** Het wordt contractueel vastgelegd dat de dienstverleningsovereenkomst van toepassing blijft tijdens de overgangsperiode.¹¹⁵ (Ook hier geldt de goedetrouwverplichting voor de oorspronkelijke aanbieder.) Het dient ook te worden opgenomen dat de aanbieder in de overgangsperiode:
- redelijke bijstand verleent aan de klant en door de klant gemachtigde derden tijdens het overstapproces;¹¹⁶
 - met de nodige zorgvuldigheid handelt om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen en om zijn functies of diensten volgens de dienstverleningsovereenkomst te blijven leveren;¹¹⁷
 - duidelijke informatie verstrekt over bekende risico's voor de continuïteit van de dienstverlening;¹¹⁸ en
 - tijdens het overstapproces een hoog beveiligingsniveau handhaaft, met name bij de doorgifte van data en bij de voortdurende beveiliging van data tijdens de opvragingstermijn.¹¹⁹ De

¹⁰⁵ Artikel 25, lid 3 dataverordening. Juridisch gezien heeft de klant het recht om de te verrichten handeling pas bij het *einde* van de kennisgevingsperiode aan te geven bij de aanbieder. Omdat dit vertraging kan veroorzaken en dat niet in het belang is van de klant, verwacht de ACM dat de klant de te verrichten handeling al bij het indienen van het overstapverzoek kenbaar zal maken.

¹⁰⁶ Artikel 25, lid 2, sub d dataverordening.

¹⁰⁷ Artikel 25, lid 3 en artikel 25, lid 2, sub d dataverordening.

¹⁰⁸ Artikel 25, lid 2, sub a dataverordening.

¹⁰⁹ Artikel 25, lid 2, sub g dataverordening.

¹¹⁰ Artikel 25, lid 2, sub c, punt ii dataverordening.

¹¹¹ Artikel 25, lid 2, sub c, punt i dataverordening.

¹¹² Artikel 25, lid 2, sub c dataverordening.

¹¹³ Artikel 25, lid 2, sub h dataverordening.

¹¹⁴ Overweging 89 dataverordening.

¹¹⁵ Artikel 25, lid 2, sub a dataverordening.

¹¹⁶ Artikel 25, lid 2, sub a, punt i dataverordening.

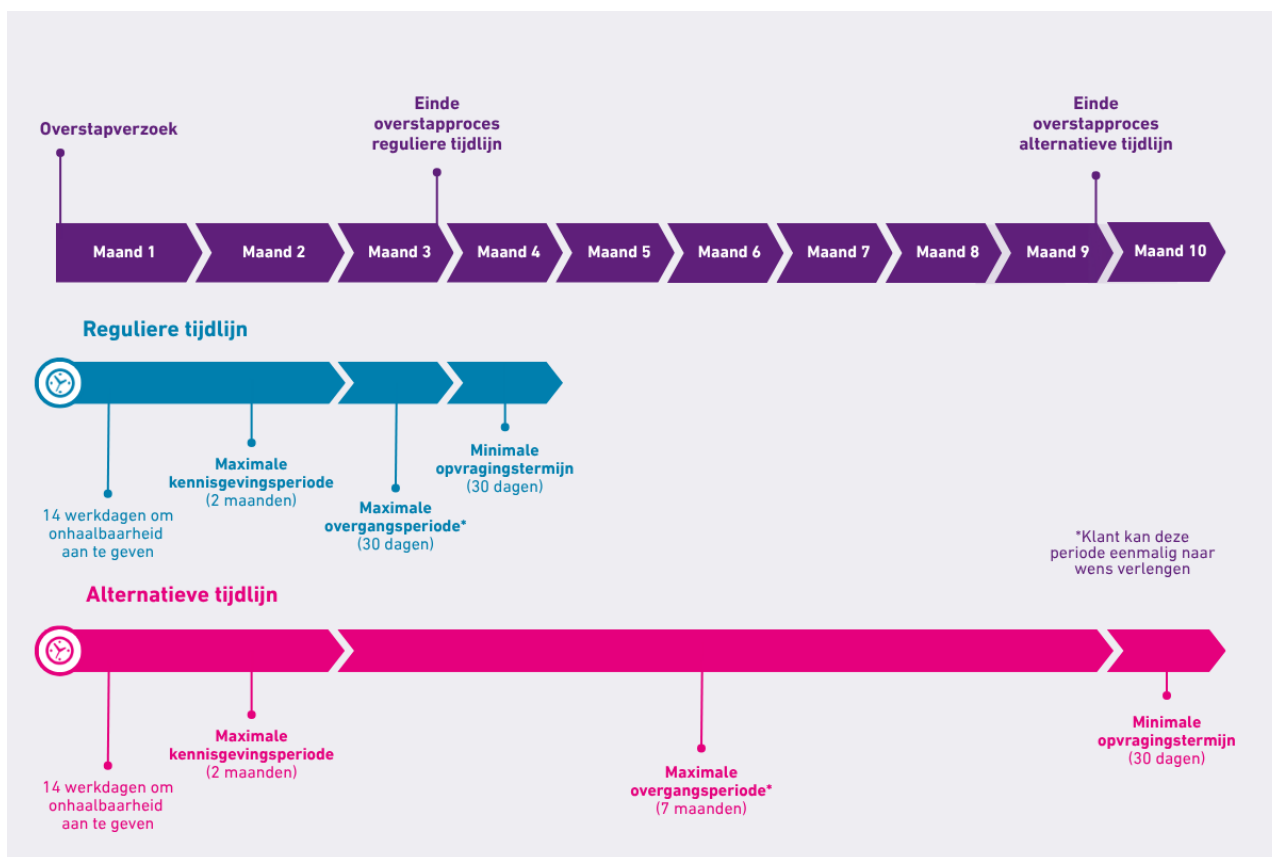
¹¹⁷ Artikel 25, lid 2, sub a, punt ii dataverordening.

¹¹⁸ Artikel 25, lid 2, sub a, punt iii dataverordening.

¹¹⁹ Artikel 25, lid 2, sub a, punt iv dataverordening.

oorspronkelijke aanbieder van dataverwerkingsdiensten breidt het beveiligingsniveau waartoe hij zich voor de dienst heeft verbonden uit tot alle technische regelingen waarvoor die aanbieder verantwoordelijk is tijdens het overstapproces, zoals netwerkverbindingen of fysieke apparaten.¹²⁰

97. **Verlenging van de overgangsperiode door de oorspronkelijke aanbieder.** De oorspronkelijke aanbieder kan de overgangsperiode verlengen.¹²¹ Als een succesvolle afronding van de overstap binnen de contractueel vastgelegde overgangsperiode van maximaal 30 kalenderdagen technisch onhaalbaar is, moet de aanbieder de klant hiervan in kennis stellen binnen 14 werkdagen na ontvangst van het overstapverzoek. De aanbieder dient de technische onhaalbaarheid naar behoren te onderbouwen en vermeldt daarbij een alternatieve overgangsperiode, die niet meer dan 7 maanden bedraagt.
98. **Verlenging van de overgangsperiode door de klant.** De klant kan de overgangsperiode eenmalig naar wens verlengen.¹²² De klant kan dat recht op verlenging vóór of tijdens de overgangsperiode inroepen, aangezien de overeenkomst tijdens de overgangsperiode van toepassing blijft. Het recht wordt contractueel vastgelegd en geldt ook in geval van een alternatieve overgangsperiode bij technische onhaalbaarheid van de overstap binnen de contractueel vastgelegde overgangsperiode.¹²³

Figuur 2: Een tijdlijn van het overstapproces. Dit zijn de minimale en maximale vereisten aan termijnen die contractueel mogen worden vastgelegd. De contractueel vastgelegde termijnen gelden.

¹²⁰ Overweging 94 dataverordening.

¹²¹ Artikel 25, lid 4 dataverordening.

¹²² Artikel 25, lid 5 dataverordening.

¹²³ Overweging 87 dataverordening.

4.3.2 Contractvoorwaarden ten aanzien van ondersteuning bij het overstapproces

99. De dataverordening stelt minimumvereisten aan de garanties en informatie ten aanzien van de ondersteuning bij het overstapproces waartoe aanbieders zich contractueel moeten binden. Dit betreft het volgende:
100. **Ondersteuning exitstrategie.** In de overeenkomst wordt een verplichting opgenomen voor de aanbieder om ondersteuning te bieden voor de exitstrategie van de klant. Onderdeel van deze bepaling (en eveneens een invulling van te goeder trouw handelen) is dat alle relevante informatie voor een eventuele overstap door de aanbieder moet worden geleverd aan de klant. Voor een (niet-uitputtend) overzicht van zulke relevante informatie, zie randnummer 85. Ook moet informatie over bekende technische restricties en beperkingen die van invloed kunnen zijn op het overstapproces en de geschatte tijd voor het overstapproces worden verstrekt aan klanten.¹²⁴
101. **Informatie met betrekking tot het internationale karakter van gegevens.** De websites waar aanbieders informatie delen met betrekking tot de geografische locatie van individuele diensten en de technische, organisatorische en contractuele maatregelen voor internationale toegang en doorgifte van niet-persoonsgebonden gegevens, worden vermeld in de overeenkomsten van alle dataverwerkingsdiensten die aanbieders van dataverwerkingsdiensten aanbieden.¹²⁵
102. **Gegevensspecificatie.** In de overeenkomst staat een alomvattende lijst van alle categorieën gegevens die al dan niet kunnen worden overgedragen bij een potentiële overstap. Enerzijds moet er expliciet een volledige specificatie van alle categorieën data en digitale activa die tijdens het overstapproces kunnen worden overgedragen, waaronder alle exporteerbare data, in de overeenkomst worden opgenomen.¹²⁶ Anderzijds moet er expliciet vermeld worden welke categorieën data specifiek zijn voor de interne werking van de dienst en dus niet deel mogen uitmaken van de exporteerbare data.¹²⁷ Data mogen enkel tot deze uitgezonderde data behoren wanneer er een risico op schending van bedrijfsgeheimen bestaat als deze data tot de exporteerbare data zouden behoren én op voorwaarde dat hun uitzondering het overstapproces niet belemmert of vertraagt.
103. **Overstapkosten.** In de overeenkomst worden alle overstapkosten beschreven die in rekening gebracht kunnen worden.¹²⁸ Hieruit volgt dat gemaakte kosten die niet in de overeenkomst waren beschreven, niet aan de klant gerekend kunnen worden. Voor een overzicht van de toegestane overstapkosten, zie paragraaf 4.4.1.
104. **Uitzondering.** Als een dataverwerkingsdienst tot de uitzondering behoort voor maatwerkdiensten of testversies zoals bedoeld in randnummer 44, dan moet de aanbieder van deze dienst een potentiële klant in kennis stellen van deze uitzondering *voordat* een overeenkomst gesloten wordt.¹²⁹ Hierbij moet expliciet in de overeenkomst genoemd worden welke verplichtingen van uit de dataverordening niet van toepassing zijn op de betreffende dataverwerkingsdienst.

4.3.3 Contractvoorwaarden ten aanzien van parallel gebruik

105. Het wordt contractueel vastgelegd dat de aanbieder bij gegevensuitwisseling ten behoeve van parallel gebruik met de nodige zorgvuldigheid handelt om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen en om hun functies of diensten volgens de dienstverleningsovereenkomst te blijven leveren.¹³⁰

¹²⁴ Artikel 26, sub a en overweging 95 dataverordening

¹²⁵ Artikel 28, lid 2 dataverordening.

¹²⁶ Artikel 25, lid 2, sub e dataverordening.

¹²⁷ Artikel 25, lid 2, sub f dataverordening.

¹²⁸ Artikel 25, lid 2, sub i dataverordening.

¹²⁹ Artikel 31, lid 3 dataverordening.

¹³⁰ Artikel 25, lid 2, sub a, punt ii en artikel 34, lid 1 dataverordening.

106. Het contract bevat garanties dat de aanbieder van dataverwerkingsdiensten bij parallel gebruik van meerdere diensten een hoog beveiligingsniveau handhaaft, met name bij de doorgifte van gegevens en de voortdurende beveiliging van data tijdens gegevensuitwisseling.¹³¹ Het beveiligingsniveau waartoe hij zich voor de dienst heeft verbonden, breidt hij uit tot alle technische regelingen waarvoor die aanbieder verantwoordelijk is bij parallel gebruik, zoals netwerkverbindingen of fysieke apparaten.¹³²
107. De overeenkomst bevat een volledige lijst van alle categorieën data die al dan niet kunnen worden uitgewisseld met een andere dataverwerkingsdienst bij parallel gebruik.¹³³ Hierbij gelden dezelfde voorwaarden als bij de contractvoorwaarden voor een potentiële overstap, beschreven in paragraaf 4.3.2.

4.3.4 Standaardcontractvoorwaarden

108. De Europese Commissie heeft standaardcontractvoorwaarden, de zogenoemde “Standard Contractual Clauses”, ontwikkeld en aanbevolen om partijen te helpen bij de implementatie van de voorschriften.¹³⁴ Deze voorwaarden bieden sjablonen voor de verwerking van de verplichtingen uit de dataverordening ten opzichte van overstappen in de contracten tussen aanbieders en klanten. De standaardcontractvoorwaarden zijn kant-en-klare voorwaarden die direct in een contract verwerkt kunnen worden.¹³⁵ Ze zijn nu nog enkel in het Engels beschikbaar, maar zullen op den duur in alle EU-talen worden vertaald. Let op: het gaat hier om een conceptversie, die nog door het Europees Parlement moet worden aangenomen.

4.4 Kosten

109. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de kostengerelateerde verplichtingen die voortvloeien uit de dataverordening. Allereerst wordt in paragraaf 4.4.1 toegelicht welke verplichtingen voor overstapkosten gelden. Vervolgens wordt in paragraaf 4.4.2 uiteengezet welke kosten voor parallel gebruik gerekend mogen worden.

4.4.1 Overstapkosten

110. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten mogen vanaf 12 januari 2027 geen kosten meer in rekening brengen voor een overstap.¹³⁶ Tot 12 januari 2027 mogen aanbieders enkel de kosten aan de klant in rekening brengen die rechtstreeks samenhangen met het overstapproces.¹³⁷
111. Directe kosten bij een overstap zijn kosten die rechtstreeks samenhangen met het overstapproces in kwestie. Kosten die aanbieders bijvoorbeeld maken door een derde partij in te huren om bepaalde taken uit te voeren mogen niet doorberekend worden aan klanten.¹³⁸ Denkbare voorbeelden van directe kosten zijn kosten voor gegevensoverdracht en kosten voor (technische) ondersteuning tijdens het overstapproces:
- **Kosten voor gegevensoverdracht.** Tijdens het overstapproces worden de data van de klant geëxtraheerd bij de oorspronkelijke aanbieder en vervolgens getransporteerd naar een andere aanbieder of naar een on-premises ICT-infrastructuur. Hieraan zijn kosten voor dataverkeer

¹³¹ Artikel 25, lid 2, sub a, punt iv en artikel 34, lid 1 dataverordening.

¹³² Overweging 94 en artikel 25, lid 2, sub a, punt iv en artikel 34, lid 1 dataverordening.

¹³³ Artikel 25, lid 2, sub e en sub f en artikel 34, lid 1 dataverordening.

¹³⁴ Europese Commissie, *Draft Recommendation on non-binding model contractual terms on data access and use and non-binding standard contractual clauses for cloud computing contracts*, beschikbaar via: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/draft-recommendation-non-binding-model-contractual-terms-data-access-and-use-and-non-binding>.

¹³⁵ Europese Commissie, *Non-Binding Standard Contractual Clauses (SCCs) for cloud computing contracts, Annex VI: Standard Contractual Clauses on Switling and Exit*, 19 november 2025.

¹³⁶ Artikel 29, lid 1 dataverordening.

¹³⁷ Artikel 29, lid 2 en lid 3 dataverordening.

¹³⁸ Overweging 89 dataverordening.

verbonden. De hoogte van de kosten hangt af van de totale hoeveelheid te verplaatsen data, maar ook van de fysieke locaties. Ter illustratie: gegevensoverdracht van Noord-Amerika naar elk ander continent kan met een ander tarief gepaard gaan dan gegevensoverdracht van Zuid-Amerika naar elk ander continent.¹³⁹ Ook kan de fysieke afstand tussen de aanbieders een rol spelen, ook binnen dezelfde regio. **Data-extractiekosten** worden ook wel *egress fees* genoemd.

- **Kosten voor (technische) ondersteuning.** Daarnaast kunnen data-transformatie, technische ondersteuning, tools en beveiliging tot het overstapproces behoren en daarmee kosten met zich meebrengen. Data-transformatie is noodzakelijk als de gegevensstructuur van de oorspronkelijke locatie en de nieuwe locatie zodanig verschillen dat de data anders niet zouden passen.¹⁴⁰ Technische ondersteuning bevat bijvoorbeeld klant-specifieke documentatie ter ondersteuning van de overstap, validatie en testen na data-extractie, en specifieke en tijdelijke data back-up op verzoek van klanten. Ook kunnen aanbieders gebruikmaken van algemene testtools om overstappen te faciliteren of ervoor kiezen geautomatiseerde zelfservicetools voor overstappen aan te bieden. Op verzoek van de klant kunnen aanvullende veiligheidsmaatregelen ook tot het overstapproces behoren.

112. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten informeren (potentiële) klanten op een duidelijke manier over de verlaagde overstapkosten voor de periode van 11 januari 2024 tot 12 januari 2027 en het kosteloze overstappen vanaf 12 januari 2027.¹⁴¹ De aanbieders moeten alle mogelijke kosten die klanten tijdens een overstap zouden kunnen maken in detail uiteenzetten. Deze informatie moet volledig, overzichtelijk en actueel zijn. Ook moeten de aanbieders hun klanten informeren over de dataverwerkingsdiensten waarbij overstappen zeer complex of duur is. Hetzelfde geldt als een eventuele overstap onmogelijk is zonder aanzienlijke interferentie in de data, digitale activa of dienstenarchitectuur.¹⁴² In zulke gevallen moeten de aanbieders die informatie openbaar stellen voor (potentiële) klanten op een makkelijk vindbaar, speciaal daarvoor bestemd gedeelte van hun website of op een andere gemakkelijk toegankelijke wijze.¹⁴³
113. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten de eventuele overstapkosten in contracten opnemen (zoals uitgelegd in paragraaf 4.3.2).¹⁴⁴ De Europese Commissie is bevoegd om een toezichtmechanisme in te stellen om de overstapkosten die door de aanbieders van dataverwerkingsdiensten in rekening zijn gebracht, te monitoren.¹⁴⁵
114. Aanbieders mogen bij de voortijdige beëindiging van een overeenkomst voor bepaalde tijd een boete in rekening brengen, mits deze evenredig is aan de resterende looptijd van de overeenkomst.¹⁴⁶ De ACM verstaat hieronder dat de boete niet hoger mag zijn dan het bedrag dat de klant bij voortzetting van de overeenkomst tot de einddatum verschuldigd zou zijn. De aanbieder moet het bestaan en de hoogte van de boete vóór het sluiten van de overeenkomst duidelijk aan de (potentiële) klant communiceren, overeenkomstig paragraaf 4.2.

4.4.2 Kosten voor parallel gebruik

115. Aangezien er bij parallel gebruik van meerdere dataverwerkingsdiensten geen sprake is van een éémalige gegevensoverdracht, maar een continue uitwisseling van data, mogen aanbieders van

¹³⁹ ACM, *Marktstudie Clouddiensten*, p. 18, 2021. Beschikbaar via: <https://www.acm.nl/system/files/documents/marktstudie-clouddiensten.pdf>.

¹⁴⁰ Overweging 85 dataverordening.

¹⁴¹ Artikel 29, lid 4 dataverordening.

¹⁴² Artikel 29, lid 5 dataverordening.

¹⁴³ Artikel 29, lid 6 dataverordening.

¹⁴⁴ Artikel 25, lid 2, sub i dataverordening.

¹⁴⁵ Artikel 29, lid 7 dataverordening.

¹⁴⁶ Overweging 89 dataverordening.

dataverwerkingsdiensten bij parallel gebruik wel kosten doorberekenen aan klanten.¹⁴⁷ De kosten moeten niet hoger zijn dan de werkelijke kosten die aanbieders maken voor data-extractie.¹⁴⁸

116. De kosten die mogen worden doorberekend bestaan uitsluitend uit data-extractiekosten. Data-extractiekosten worden nader toegelicht in randnummer 171. In een situatie van parallel gebruik mogen geen kosten in rekening gebracht worden voor (technische) ondersteuning.
117. Gegevensuitwisseling bij parallel gebruik zal in de meeste gevallen gebeuren door middel van **(open) interfaces**, vaak API's. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten dienen kosteloos en in gelijke mate open interfaces aan te bieden aan al hun klanten en debetrokken aanbieders.¹⁴⁹ Meer informatie over het gebruik van interfaces staat in paragraaf 5.2 van deze leidraad.
118. Wanneer door het gebruik van API's data-extractie plaatsvindt, mogen de kosten voor data-extractie die daarmee gemoeid zijn doorberekend worden aan de klant.

¹⁴⁷ Overweging 99 dataverordening.

¹⁴⁸ EC, *Non-Binding Standard Contractual Clauses (SCCs) for cloud computing contracts, Annex VI: Standard Contractual Clauses on Switing and Exit*, 19 november 2025, p. 129.

¹⁴⁹ Artikel 30, lid 2 dataverordening.

5 Technische verplichtingen

5.1 Inleiding

119. De dataverordening legt regels vast voor interoperabiliteit, of de overdracht van data tussen verschillende dataverwerkingsdiensten. Interoperabiliteit is de technische randvoorwaarde om klanten gemakkelijker over te laten stappen en parallel gebruik te laten maken van verschillende dataverwerkingsdiensten. Bij zowel overstappen als parallel gebruik gelden grotendeels dezelfde technische verplichtingen, maar de implementatie van de verplichtingen kan verschillen.
120. Dit hoofdstuk gaat in op vereisten die de uitwisseling van data tussen dataverwerkingsdiensten moeten bevorderen. De implementatie van interoperabiliteit vergt meer dan compatibiliteit met technische vereisten alleen. Paragraaf 5.2 gaat daarom in op zowel technische verplichtingen als de processen rondom het implementeren van interoperabiliteit. Paragraaf 5.3 gaat vervolgens in op specificaties en normen voor interoperabiliteit. In paragraaf 5.4 worden de vereisten ten behoeve van het bereiken van functionele gelijkwaardigheid in het geval van laaS-diensten beschreven.

5.2 Open interfaces voor gegevensuitwisseling

121. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten kosteloos en in gelijke mate open interfaces aanbieden, om klanten in staat te stellen over te stappen of parallel gebruik te maken van meerdere dataverwerkingsdiensten.¹⁵⁰ In de volgende randnummers wordt ingegaan op de vereisten aan de interfaces en het implementeren van interoperabiliteit.
122. Hoewel dit in dienst staat van de dienstverlening aan de klant, dienen interfaces aangeboden te worden aan zowel klanten als betrokken aanbieders. Betrokken aanbieders zijn andere aanbieders die diensten leveren of gaan leveren aan de klant. Zij zijn een relevante partij voor deze verplichtingen gezien het feit dat interoperabiliteit tussen de diensten het overstappen en parallel gebruik van de klant mogelijk en toegankelijk maakt.
123. 'Kosteloos' houdt in dat er noch voor de ontwikkeling noch voor het onderhoud van de interfaces kosten in rekening gebracht mogen worden aan klanten of betrokken aanbieders van dataverwerkingsdiensten. 'In gelijke mate' houdt in dat er niet gediscrimineerd mag worden tussen verschillende klanten of tussen betrokken aanbieders van dataverwerkingsdiensten.
124. Een aangeboden dienst kan vele functionaliteiten hebben waarvoor interoperabiliteit via interfaces kan worden aangeboden. Indien de kosten voor het ontwikkelen van een koppeling aanzienlijk hoger liggen dan de baten van gebruik, kan de aanbieder ervoor kiezen om voor een bepaalde functionaliteit geen interface te ontwikkelen, bijvoorbeeld wanneer een extreem laag aantal klanten de functionaliteit in kwestie gebruikt. De ACM houdt bij het toezicht op deze verplichting rekening met de bijbehorende kosten en baten.¹⁵¹
125. De open interfaces dienen voldoende informatie te bevatten om software te ontwikkelen die gegevensuitwisseling met de dataverwerkingsdienst van de aanbieder mogelijk maakt.¹⁵² Deze informatie dient makkelijk beschikbaar te zijn voor klanten en betrokken aanbieders van dataverwerkingsdiensten in het onlineregister beschreven in paragraaf 4.2 van deze leidraad.¹⁵³
126. Aanbieders mogen geen belemmeringen opwerpen die de geautomatiseerde uitwisseling van data in de weg zitten.¹⁵⁴ Alle partijen werken bovendien te goeder trouw samen om het overstapproces

¹⁵⁰ Artikel 30, lid 2 dataverordening.

¹⁵¹ Overweging 90 dataverordening.

¹⁵² Artikel 30, lid 2 en artikel 26, sub b dataverordening.

¹⁵³ Artikel 26, sub b dataverordening.

¹⁵⁴ Artikel 23, sub c dataverordening.

doeltreffend te laten verlopen en interoperabiliteit met het oog op parallel gebruik te vergemakkelijken.¹⁵⁵

127. Dit houdt in dat aanbieders van dataverwerkingsdiensten ingaan op verzoeken om interoperabiliteit en toegang tot open interfaces te bewerkstelligen. Het proces om toegang te krijgen tot interfaces dient doeltreffend te zijn en elk verzoek dient zodanig behandeld te worden dat overstappen en parallel gebruik succesvol en tijdig gerealiseerd kunnen worden.¹⁵⁶ Hierbij is het essentieel dat alle verzoeken op dezelfde manier worden behandeld.¹⁵⁷ De ACM vindt het belangrijk dat dit proces transparant wordt ingericht. Dat wil zeggen dat duidelijk is voor klanten en betrokken aanbieders hoe toegang tot interfaces tot stand moet komen en welke termijn daarbij verwacht kan worden. Dit kan bijvoorbeeld opgenomen worden in algemene voorwaarden of het onlineregister.
128. Bij verzoeken om interoperabiliteit waarbij er geen geautomatiseerd proces is om toegang te krijgen tot interfaces, adviseert de ACM om een doeltreffend proces in te richten waarin te goeder trouw kan worden samengewerkt. De ACM vindt het belangrijk dat ook dit proces transparant wordt ingericht. Zo'n proces kan er als volgt uitzien: De aanbieder van dataverwerkingsdiensten treedt in gesprek met de verzoekende partij om aan de bovenstaande verplichtingen te voldoen. Aanbieders zijn hierbij beschikbaar voor voldoende overleg, bijstand en ondersteuning bij de totstandkoming van de gegevensuitwisseling en de implementatie van open interfaces.
129. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten zijn niet verplicht om nieuwe diensten te ontwikkelen of om de veiligheid en integriteit van de bestaande diensten in gevaar te brengen ten behoeve van de uitwisseling van data.¹⁵⁸ Tevens hoeven bij het uitwisselen van data geen digitale activa die door eigendomsrechten of bedrijfsgeheimen worden beschermd bekendgemaakt te worden.¹⁵⁹
130. Bij het beschikbaar stellen van data aan nieuwe aanbieders dient rekening gehouden te worden met de bescherming van persoonsgegevens onder de AVG. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 2.6.

Voorbeeld 5.1: Een productiebedrijf neemt een CRM-dienst af bij aanbieder Klanthulp B.V. Het productiebedrijf neemt daarnaast een Enterprise Resource Planning (ERP) dienst van Planner B.V. Om productiecapaciteit direct te kunnen koppelen aan orders in het klantenbestand wil het productiebedrijf dat de CRM- en ERP-diensten aan elkaar gekoppeld worden. Planner B.V. biedt deze functionaliteit aan en heeft daarvoor toegang nodig tot een API van Klanthulp B.V. om toegang te krijgen tot het klantenbestand.

In lijn met de verplichtingen uit de dataverordening biedt Klanthulp B.V. een aantal gestandaardiseerde API's aan voor het koppelen met andere diensten, waaronder een API voor toegang tot het klantenbestand. In het onlineregister van Klanthulp B.V. is een handleiding te vinden met alle nodige informatie over beschikbare API's. Planner B.V. dient een aanvraag in bij Klanthulp B.V. om toegang te krijgen tot de API en gebruikt de handleiding om te zorgen dat de informatieverzoeken die het ERP-systeem doet de juiste stappen volgen.

Tabel 7: Voorbeelden van parallel gebruik.

¹⁵⁵ Artikel 27 dataverordening.

¹⁵⁶ Overweging 97, artikel 27 en artikel 30, lid 2 dataverordening.

¹⁵⁷ Artikel 30, lid 2 dataverordening.

¹⁵⁸ Artikel 24 en Artikel 30, lid 6 dataverordening.

¹⁵⁹ Artikel 30, lid 6 dataverordening.

5.3 Standaardisatie door compatibiliteit met specificaties en normen voor interoperabiliteit

131. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten binnen 12 maanden na publicatie voldoen aan gemeenschappelijke specificaties of geharmoniseerde normen voor interoperabiliteit van dataverwerkingsdiensten.¹⁶⁰ Deze verplichting geldt voor alle dataverwerkingsdiensten, met uitzondering van de dataverwerkingsdiensten met het leveringsmodel laaS (laaS-diensten).¹⁶¹ In de volgende randnummers wordt stilgestaan bij de totstandkoming van en de vereisten aan de gemeenschappelijke specificaties en geharmoniseerde normen.
132. De dataverordening voorziet in twee routes naar standaardisatie voor de interoperabiliteit van dataverwerkingsdiensten: gemeenschappelijke specificaties en geharmoniseerde normen.
- **Gemeenschappelijke specificaties.** De Commissie geeft de voorkeur aan zelfregulering en marktgestuurde processen waarin aanbieders gezamenlijk open interoperabiliteitsspecificaties ontwikkelen.¹⁶² Deze open interoperabiliteitsspecificaties kunnen door middel van uitvoeringshandelingen worden vastgesteld als gemeenschappelijke specificaties.¹⁶³
 - **Geharmoniseerde normen.** Als deze marktgestuurde processen niet tot gemeenschappelijke specificaties leiden, kan de Europese Commissie één of meer normalisatieorganisaties, zoals CEN, CENELEC of ETSI, verzoeken geharmoniseerde normen op te stellen.¹⁶⁴
- De vastgestelde gemeenschappelijke specificaties of geharmoniseerde normen worden opgenomen in een centraal *Unieregister voor normen voor de interoperabiliteit van dataverwerkingsdiensten* (ook wel 'Unieregister' of 'Union repository').¹⁶⁵
133. Het Unieregister is een onlineplatform waar aanbieders van dataverwerkingsdiensten kunnen inzien welke specificaties en normen van toepassing zijn op het type dienst dat zij aanbieden.¹⁶⁶ De Europese Commissie heeft als doel gesteld om bestaande geharmoniseerde normen en open specificaties die in het Unieregister kunnen worden opgenomen in kaart te brengen. De Europese Commissie heeft een rapport gepubliceerd over open specificaties die aan de vereisten voldoen. Daarnaast zijn aanbevelingen opgenomen over de ontwikkeling van nieuwe standaarden.¹⁶⁷
134. De specificaties en normen moeten zo ontworpen zijn dat ze open innovatie mogelijk maken en bijdragen aan de doelstellingen van de dataverordening.¹⁶⁸ Daarnaast moeten de specificaties en normen, indien **technisch haalbaar**, interoperabiliteit tussen dataverwerkingsdiensten van hetzelfde type mogelijk maken en de overdraagbaarheid van digitale activa verbeteren.¹⁶⁹ De specificaties en normen faciliteren, indien technisch haalbaar, functionele gelijkwaardigheid voor dataverwerkingsdiensten op infrastructuurniveau, als deze van hetzelfde type dienst zijn.¹⁷⁰ Functionele gelijkwaardigheid komt verder aan bod in paragraaf 5.4.
135. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten compatibiliteit met de vastgestelde specificaties en normen waarborgen. Dit moeten zij verzorgen binnen 12 maanden na publicatie van de specificaties en normen in het Unieregister.¹⁷¹ Dataverwerkingsdiensten doen dit langs drie aspecten:
- **Dienstinteroperabiliteit:** systemen moeten technisch kunnen communiceren en samenwerken;¹⁷²

¹⁶⁰ Artikel 30, lid 3 en artikel 34, lid 1 dataverordening.

¹⁶¹ Artikel 30, lid 3 dataverordening.

¹⁶² Overweging 100 dataverordening.

¹⁶³ Artikel 35, lid 5 dataverordening.

¹⁶⁴ Artikel 35, lid 4 dataverordening.

¹⁶⁵ Artikel 35, lid 8 dataverordening. De onderliggende uitvoeringshandelingen voor de vaststelling van gemeenschappelijke specificaties en geharmoniseerde normen worden gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

¹⁶⁶ EC, Frequently Asked Questions Data Act, versie 1.4, 22 januari 2026, vraag 57.

¹⁶⁷ WIK, Decision en Schuman Associates, *Study on Interoperability of data processing services*, november 2025.

Beschikbaar via: <https://www.decision.eu/wp-content/uploads/2026/03/Study-on-interoperability-of-data-processing-services.pdf>.

¹⁶⁸ Artikel 35, lid 1, sub e en overweging 100 dataverordening.

¹⁶⁹ Artikel 35, lid 1, sub a en b dataverordening.

¹⁷⁰ Artikel 35, lid 1, sub c dataverordening. Zie ook artikel 30, lid 1 dataverordening.

¹⁷¹ Artikel 30, lid 3 dataverordening.

¹⁷² Artikel 35, lid 2, sub a dataverordening.

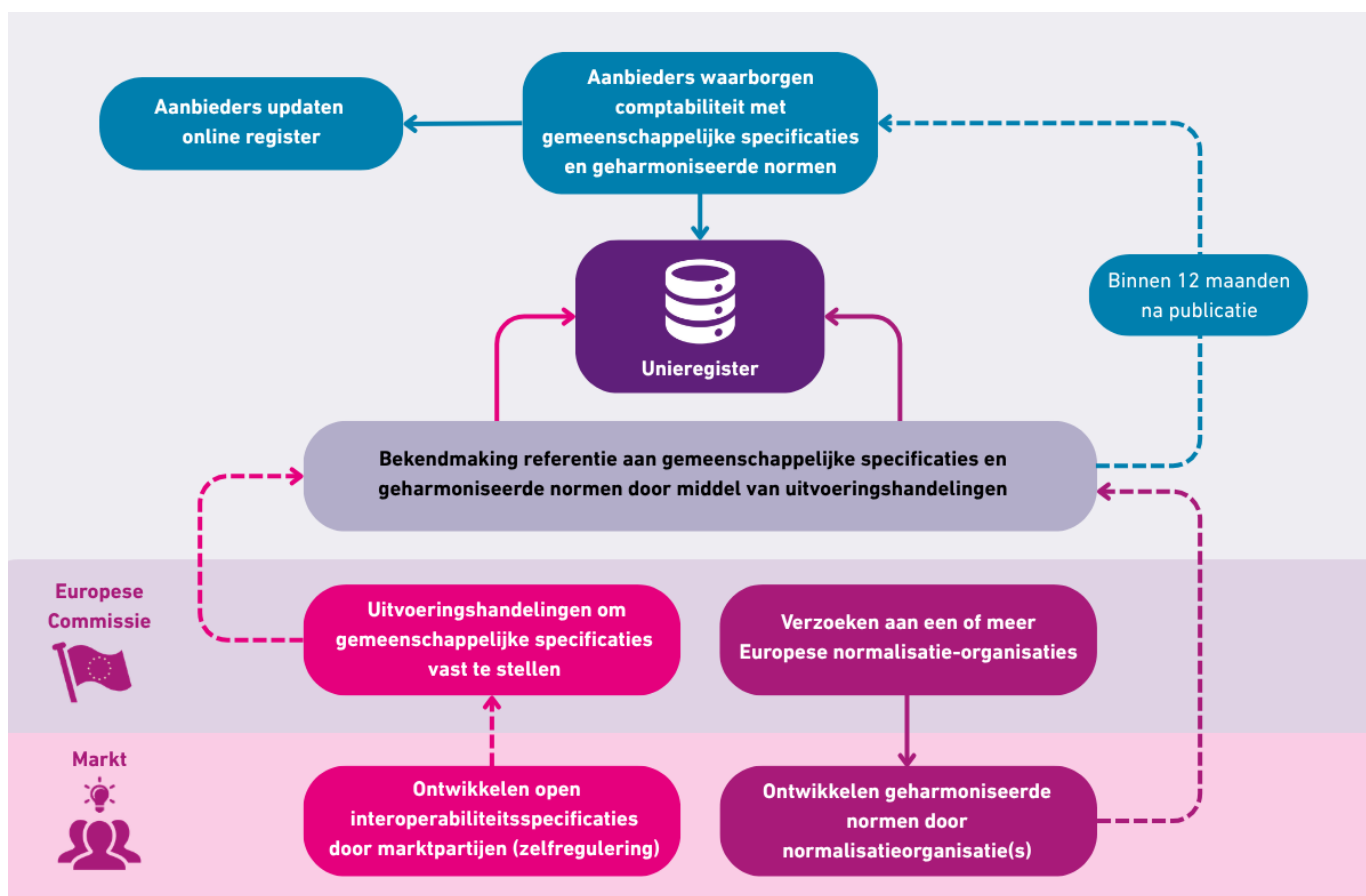
- **Dataoverdraagbaarheid:** klantdata moet zonder betekenisverlies overdraagbaar zijn;¹⁷³
- **Overdraagbaarheid van informatie over applicaties:** data over applicaties zoals instructies, metagegevens, gedrag en beleid moeten overdraagbaar zijn.¹⁷⁴

Deze compatibiliteit moet worden gerealiseerd op het niveau van technische structuur, semantiek en organisatorisch beleid.

136. Zolang er geen specificaties of normen zijn gepubliceerd in het centrale Unieregister moeten data aangeleverd worden in een algemeen gebruikt, machineleesbaar formaat.¹⁷⁵

137. Op het moment van publiceren van deze leidraad is het centrale Unieregister nog niet toegankelijk.

138. De verplichting om aan specificaties en normen te voldoen geldt niet voor maatwerkdiensten.¹⁷⁶

Figuur 3: de routes naar standaardisatie

¹⁷³ Artikel 35, lid 2, sub b dataverordening.

¹⁷⁴ Artikel 35, lid 2, sub c dataverordening.

¹⁷⁵ Artikel 30, lid 5 dataverordening.

¹⁷⁶ Artikel 31, lid 1 dataverordening.

5.4 IaaS: Bereiken functionele gelijkwaardigheid

139. Voor aanbieders van dataverwerkingsdiensten met het leveringsmodel IaaS (IaaS-diensten) gelden op technisch vlak andere verplichtingen dan voor aanbieders van dataverwerkingsdiensten met andere leveringsmodellen. Dit komt omdat het technische fundament van deze diensten dusdanig verschilt van de andere leveringsmodellen dat sommige verplichtingen niet relevant of haalbaar zijn voor IaaS-diensten. De verplichtingen beschreven in paragrafen 5.2 en 5.3 van deze leidraad zijn niet van toepassing op dataverwerkingsdiensten met het leveringsmodel IaaS.¹⁷⁷ Dit neemt niet weg dat ook aanbieders van IaaS-diensten overstappen voor hun klanten moeten faciliteren. In deze paragraaf staan de technische vereisten specifiek voor IaaS-diensten beschreven.
140. Gezien de technische fundamenteen van verschillende diensten van hetzelfde type fundamenteel kunnen verschillen, maar een klant toch zo makkelijk mogelijk moet kunnen overstappen, is voor aanbieders van IaaS-diensten verplicht dat zij alle redelijke en haalbare maatregelen nemen om te faciliteren dat een klant, bij een overstap naar een dienst van hetzelfde type, functionele gelijkwaardigheid bereikt bij de dataverwerkingsdienst van bestemming.¹⁷⁸ Functionele gelijkwaardigheid betekent het herstellen van een minimumniveau van functionaliteit in de omgeving van een nieuwe dataverwerkingsdienst van hetzelfde type dienst na het overstappen. Hierbij dient de dataverwerkingsdienst van bestemming een materieel vergelijkbaar resultaat op te leveren wanneer dezelfde input wordt gegeven.¹⁷⁹ Onder maatregelen voor het bereiken van functionele gelijkwaardigheid vallen de onderstaande punten.¹⁸⁰
- Aanbieders van IaaS-diensten voorzien een klant in **capaciteit**, hieronder valt materiële en **technische ondersteuning** door de inzet van personeel.
 - Klanten ontvangen **adequate informatie** die de klant en de aanbieder van bestemming in staat stellen de dienst van bestemming zo in te richten dat functionele gelijkwaardigheid wordt bereikt. Denk hierbij aan informatie zoals **documentatie**, bestandsformaten en gebruikersinstellingen.
 - Klanten kunnen worden voorzien van **hulpmiddelen** die de klant of aanbieder van bestemming in staat stellen zelf data over te zetten of de in- en output van het systeem te testen.
141. Voor het nemen van redelijke en haalbare maatregelen werkt de oorspronkelijke aanbieder te goeder trouw samen met de klant en de bestemmingsaanbieder. Zij werken samen om te zorgen dat de overstap doeltreffend en tijdig verloopt en waarborgen de continuïteit van de dataverwerkingsdienst in kwestie.¹⁸¹
142. Van aanbieders van dataverwerkingsdiensten wordt alleen verwacht dat zij functionele gelijkwaardigheid faciliteren voor de kenmerken die zowel de oorspronkelijke dataverwerkingsdiensten als de dataverwerkingsdiensten van bestemming aanbieden.¹⁸² Aanbieders van dataverwerkingsdiensten zijn niet verplicht om nieuwe diensten te ontwikkelen of om de veiligheid en integriteit van de bestaande diensten in gevaar te brengen.¹⁸³ Tevens hoeven geen digitale activa die door eigendomsrechten of bedrijfsgeheimen worden beschermd bekend gemaakt te worden.¹⁸⁴
143. De verplichting om het bereiken van functionele gelijkwaardigheid te faciliteren is niet van toepassing op maatwerkdiensten.¹⁸⁵
144. Hoewel de oorspronkelijke aanbieder te goeder trouw moet samenwerken met de aanbieder van bestemming, heeft de oorspronkelijke aanbieder geen toegang tot of inzicht in de omgeving van de nieuwe aanbieder van dataverwerkingsdiensten. Functionele gelijkwaardigheid wordt niet opgevat

¹⁷⁷ Artikel 34, lid 1 dataverordening.

¹⁷⁸ Artikel 30, lid 1 dataverordening.

¹⁷⁹ Overweging 86 dataverordening.

¹⁸⁰ Artikel 30, lid 1 dataverordening.

¹⁸¹ Artikel 27 dataverordening.

¹⁸² Overweging 86 dataverordening.

¹⁸³ Artikel 30, lid 6 dataverordening.

¹⁸⁴ Artikel 30, lid 6 dataverordening.

¹⁸⁵ Artikel 31, lid 1 dataverordening.

als een verplichting voor de oorspronkelijke aanbieder van dataverwerkingsdiensten om de betrokken dienst opnieuw op te bouwen binnen de infrastructuur van de bestemmingsaanbieder.¹⁸⁶

145. Daarnaast moeten aanbieders van dataverwerkingsdiensten voor zover technisch haalbaar belemmeringen wegnemen die klanten ervan weerhouden om IaaS-diensten los te koppelen van andere door de aanbieder verleende dataverwerkingsdiensten.¹⁸⁷

Voorbeeld 5.2: Een klant neemt virtuele desktops af bij In de Wolken B.V. Hij wil wel de virtuele desktops van In de Wolken B.V. afnemen, maar wil toegang tot de desktops regelen via een eigen *Identity & Access Management (IAM)* systeem. Normaal gesproken biedt In de Wolken B.V. een eigen IAM-dienst aan, maar zij maken het ook mogelijk om hiervoor een andere oplossing te gebruiken. In de Wolken B.V. biedt een *API* aan om toegang tot de virtuele desktops te beheren via een ander IAM-systeem.

Tabel 8: Voorbeeld loskoppeling van IaaS-diensten.

¹⁸⁶ Overweging 92 dataverordening.

¹⁸⁷ Artikel 23, sub e en overweging 93 dataverordening.

6 Internationale toegang en doorgifte

6.1 Inleiding

146. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten ervoor zorgen dat niet-persoonsgebonden gegevens die zij in handen hebben, beschermd worden. Deze gegevens mogen niet onrechtmatig toegankelijk worden gemaakt of overgedragen aan of door overheidsinstanties van derde landen.¹⁸⁸ Het doel van regulering van internationale toegang en doorgifte is om het vertrouwen in de niet-persoonsgebonden gegevens die binnen de EU worden overgedragen of opgeslagen, te vergroten voor EU-burgers, publieke instellingen en bedrijven.¹⁸⁹ De dataverordening draagt hieraan bij door gegevens te beschermen tegen onrechtmatige toegang en overdracht.
147. Dit hoofdstuk is verder als volgt gestructureerd. In paragraaf 6.2 wordt uitgelegd wat de verplichting inhoudt. In paragraaf 6.3 worden de reikwijdte van de verplichting en raakvlakken met andere relevante regelgeving toegelicht. Ten slotte beschrijft paragraaf 6.4 de procedure die een aanbieder moet volgen bij een verzoek tot toegang of overdracht. Daarbij is een stappenplan opgenomen dat aanbieders kunnen volgen. Anders dan in de andere hoofdstukken van deze leidraad wordt in dit hoofdstuk het woord 'gegevens' in plaats van 'data' gebruikt, om aan te sluiten bij de terminologie van de AVG.

6.2 Verplichting tot gegevensbescherming

148. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten alle mogelijke technische, organisatorische en juridische maatregelen treffen om niet-persoonsgebonden gegevens uit de EU te beschermen tegen onrechtmatige overheidstoegang door autoriteiten van derde landen.¹⁹⁰ Zulke overheidstoegang is onrechtmatig wanneer die in strijd is met het Unierecht of met het nationale recht van de betrokken lidstaat, ook als de toegang wordt verantwoord op grond van het recht van een derde land, zoals de CLOUD Act.¹⁹¹ De maatregelen die aanbieders moeten nemen, kunnen bijvoorbeeld bestaan uit gegevensversleuteling, regelmatige audits, geverifieerde naleving van certificeringsregelingen voor veiligheidsgaranties en wijzigingen in het bedrijfsbeleid.¹⁹²
149. Daarnaast moeten aanbieders de genomen maatregelen op hun website publiceren en deze actueel houden, met een verwijzing naar deze website in al hun overeenkomsten voor dataverwerkingsdiensten, zoals ook benoemd in paragraaf 4.2.¹⁹³

6.3 Werkingssfeer en raakvlak met andere wetgeving

150. In deze paragraaf wordt uitgelegd welke factoren bepalen of een aanbieder van een dataverwerkingsdienst maatregelen moet treffen om gegevens binnen de Unie te beschermen en hoe die bescherming eruit moet zien in geval van conflicterende wetgeving.
151. De locatie waar de niet-persoonsgebonden gegevens worden opgeslagen, bepaalt of de aanbieder maatregelen moet treffen ter bescherming van de gegevens. Alle niet-persoonsgebonden gegevens die in de Unie in handen zijn van aanbieders van dataverwerkingsdiensten, ongeacht de vestigingsplaats van klant of aanbieder, moeten worden beschermd tegen onrechtmatige overheidstoegang door autoriteiten uit derde landen.¹⁹⁴

¹⁸⁸ Artikel 32 en artikel 28 en artikel 1, lid 2, sub f dataverordening.

¹⁸⁹ Overweging 102 dataverordening.

¹⁹⁰ Artikel 32, lid 1 dataverordening.

¹⁹¹ Overweging 101 dataverordening en Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act (CLOUD Act), 2018.

¹⁹² Overweging 102 dataverordening.

¹⁹³ Artikel 28, lid 1, sub b en artikel 28, lid 2 dataverordening;

¹⁹⁴ Artikel 1, lid 2, sub f en artikel 1, lid 3, sub f dataverordening.

152. Voor aanbieders is van belang dat zowel de dataverordening als de AVG de overdracht van gegevens naar derde landen regelen.¹⁹⁵ De materiële reikwijdte van deze twee verordeningen verschilt echter. Ten eerste ziet de dataverordening enkel op datastromen naar overheden in derde landen, terwijl de AVG ook internationale overdracht van gegevens regelt tussen private partijen.¹⁹⁶ Ten tweede geldt dat de AVG ziet op **persoonsgegevens**, terwijl (hoofdstuk 7 van) de dataverordening zich juist alleen richt op de overdracht van niet-persoonsgebonden gegevens. De dataverordening is een aanvulling op bestaande regelgeving omtrent privacy, waaronder de AVG.¹⁹⁷ Voor aanbieders is het dus van belang om te weten dat wanneer datasets persoonsgegevens en niet-persoonsgebonden gegevens vermengen, de bepalingen van de AVG prevaleren boven die van de dataverordening.¹⁹⁸ Als persoons- en niet-persoonsgebonden gegevens niet van elkaar gescheiden kunnen worden in datasets, moeten deze datasets in overeenstemming met de AVG worden overgedragen.¹⁹⁹ Aanbieders moeten bij het ontwerpen van hun contracten, interne systemen en processen dan ook rekening houden met naleving van beide verordeningen bij internationale gegevensoverdrachten.
153. De dataverordening beperkt nadrukkelijk niet het vermogen van organisaties om gegevens internationaal over te dragen.²⁰⁰ Zulke zogenaamde data-lokalisatie-eisen zijn verboden volgens de Verordening inzake een kader voor het vrije verkeer van niet-persoonsgebonden gegevens in de Europese Unie.²⁰¹ De dataverordening biedt nadrukkelijk alleen bescherming tegen overdrachten in gevallen waarin een conflict ontstaat tussen de wetten van een lidstaat en een derde land, of tussen Uniewetgeving en wetgeving uit derde landen.²⁰² Zo wordt voorkomen dat buitenlandse overheden zonder meer toegang kunnen eisen tot gegevens die in de EU zijn opgeslagen. Tegelijkertijd borgt de dataverordening de vrijheid van klanten om zelf een aanbieder te kiezen en zelf te kiezen waar ze hun gegevens opslaan, ongeacht waar de aanbieder gevestigd is.²⁰³

6.4 Afhandeling van verzoeken om toegang en overdracht

154. Overheden of gerechtelijke autoriteiten uit derde landen kunnen bij aanbieders van dataverwerkingsdiensten verzoeken indienen voor de overdracht van of toegang tot niet-persoonsgebonden gegevens die in de EU zijn opgeslagen. Aanbieders van dataverwerkingsdiensten moeten dergelijke verzoeken kritisch beoordelen en gegevens alleen doorgeven als aan de gestelde voorwaarden is voldaan.²⁰⁴ Deze voorwaarden zijn hieronder uitgewerkt.
155. Figuur 5: proces ter beoordeling van een verzoek tot internationale toegang of doorgifte geeft de procedure weer die de aanbieder moet volgen indien hij een verzoek tot toegang of doorgifte ontvangt van een autoriteit uit een derde land.

¹⁹⁵ Voor meer informatie over internationale doorgifte in de AVG, zie de volgende informatiepagina van de AP: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/internationaal/doorgifte-binnen-en-buiten-de-eer/doorgifte-persoonsgegevens-buiten-de-eer>

¹⁹⁶ EC, Frequently Asked Questions Data Act, versie 1.4, 22 januari 2026, vragen 1 en 61.

¹⁹⁷ Overweging 7 dataverordening.

¹⁹⁸ Artikel 1, lid 5 dataverordening en hoofdstuk 5 Algemene verordening gegevensbescherming.

¹⁹⁹ Overweging 7 dataverordening.

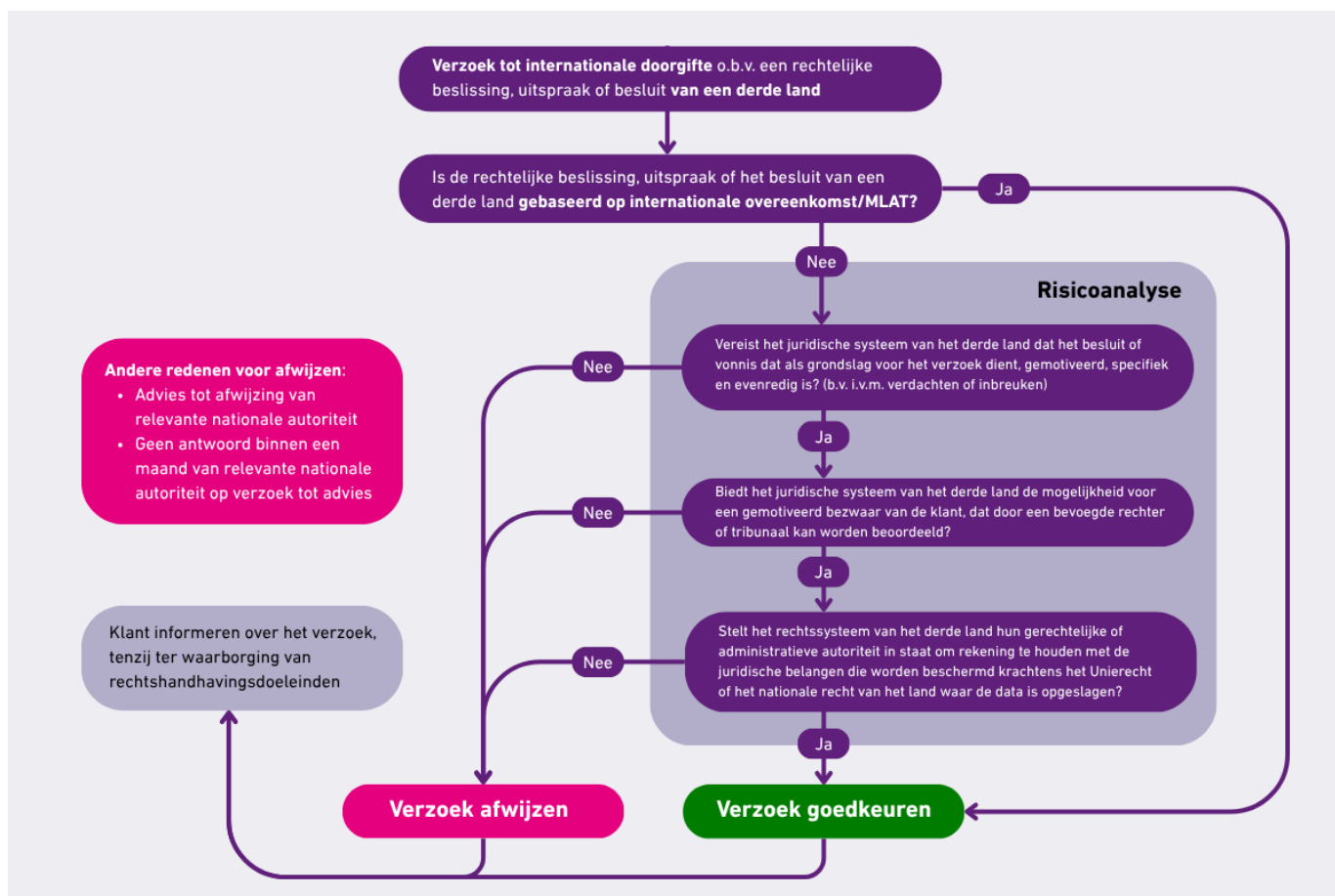
²⁰⁰ EC, Frequently Asked Questions Data Act, versie 1.4, 22 januari 2026, vraag 59.

²⁰¹ Artikel 4, lid 1 van de Verordening (EU) 2018/1807 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake een kader voor het vrije verkeer van niet-persoonsgebonden gegevens in de Europese Unie.

²⁰² Artikel 32, lid 2 dataverordening.

²⁰³ Overweging 102 dataverordening.

²⁰⁴ Artikel 32, lid 2 en 3 dataverordening.

Figuur 4: proces ter beoordeling van een verzoek tot internationale toegang of doorgifte

156. Allereerst controleert de aanbieder of er een grondslag is voor een dergelijk verzoek. De vereiste grondslag is een **internationaal verdrag** of een verdrag inzake wederzijdse rechtshulp, geldig en van kracht op het moment van indiening van het verzoek tussen de Unie en het derde land of de relevante lidstaat en het derde land.²⁰⁵ Bij de aanwezigheid van een dergelijk verdrag mag de aanbieder het verzoek als erkenbaar en afdwingbaar beschouwen zonder verdere controle op de inhoud van het verzoek.

157. Bij afwezigheid van een dergelijk internationaal verdrag of verdrag inzake wederzijdse rechtshulp, moet de aanbieder vooraf een risicoanalyse uitvoeren voordat toegang wordt verleend of gegevens worden overgedragen van het derde land.²⁰⁶ De aanbieder kan aan het verzoek tot gegevenstoegang of -overdracht voldoen als het rechtssysteem van het derde land cumulatief voldoet aan de drie volgende criteria:

- **Controle van vereisten voor het besluit of vonnis.** Controleer of het juridische systeem van het derde land vereist dat het **besluit** of **vonnis** dat dient als grondslag voor een dergelijk verzoek gemotiveerd, specifiek en evenredig is.²⁰⁷ Dit houdt in dat het systeem van het derde land voorschrijft dat de redenen voor en de evenredigheid van het besluit worden toegelicht, en dat het vonnis of het besluit van de rechtbank een specifiek karakter heeft.²⁰⁸
- **Mogelijkheid tot bezwaar.** Controleer of er in het juridische systeem van het derde land een mogelijkheid is voor een gemotiveerd bezwaar van de klant wiens gegevens worden aangevraagd, dat door een bevoegde rechterlijke instantie wordt beoordeeld.²⁰⁹ Dit specifieke

²⁰⁵ Artikel 32, lid 2 dataverordening.

²⁰⁶ Artikel 32 lid 3 dataverordening.

²⁰⁷ Artikel 32, lid 3, punt a dataverordening.

²⁰⁸ Overweging 101 dataverordening.

²⁰⁹ Artikel 32, lid 3, punt (b) en Overweging 101 dataverordening.

punt zorgt ervoor dat de klant toegang heeft tot rechtspraak en een eerlijk proces om zijn rechten in het rechtssysteem van het derde land te verdedigen, ongeacht of een dergelijk besluit of vonnis van gerechtelijke of administratieve aard is. Een beroeps- of herzieningsprocedure die alleen administratief van aard is, kwalificeert niet als een mogelijkheid tot beroep.

- **Mogelijkheid om rekening te houden met de juridische belangen van de klant.** Controleer ten slotte of het rechtssysteem van het derde land de bevoegde rechterlijke instantie in staat stelt om rekening te houden met de juridische belangen van de gegevensverstrekker die worden beschermd krachtens het Unierecht of het nationale recht van de betrokken lidstaat.²¹⁰

158. Als bij de risicoanalyse blijkt dat nationale veiligheids- of defensiebelangen zouden kunnen worden ondermijnd door het besluit of vonnis van het derde land, wint de aanbieder (de geadresseerde van het besluit) advies in bij de relevante nationale autoriteiten.²¹¹ Daarnaast kan de aanbieder, indien hij twijfelt over de nakoming van een van de drie criteria uit randnummer 156, een advies vragen aan de nationale autoriteit die bevoegd is voor internationale juridische aangelegenheden.²¹² Om de juiste autoriteit te bepalen, dient de aanbieder na te gaan welke administratieve instantie in de betrokken lidstaat doorgaans belast is met de uitvoering van verdragen inzake wederzijdse rechtshulp (**MLAT's**).²¹³ Aanbieders kunnen de datacoördinator van de lidstaat om advies vragen. Als de aanbieder advies probeert in te winnen bij de relevante autoriteiten, maar na een maand geen reactie van hen heeft ontvangen, dan kan de aanbieder het verzoek van het derde land afwijzen.²¹⁴

In Nederland is er niet één specifieke relevante autoriteit, maar kan de relevante autoriteit gevonden worden met hulp van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Aanbieders kunnen hun vragen en verzoeken richten aan internationaledataverzoeken@minezk.nl. Bovendien is de ACM als datacoördinator van Nederland beschikbaar voor advies over de bepalingen uit de dataverordening.

159. Als het verzoek voldoet aan de drie criteria in de risicoanalyse, verstrekt de aanbieder de minimaal noodzakelijke hoeveelheid gegevens.²¹⁵ Dataminimalisatie geldt ook voor niet-persoonsgebonden gegevens; wanneer een dataset extra informatie bevat die niet direct betrekking heeft op het specifieke verzoek of niet strikt noodzakelijk is om aan het verzoek te voldoen, moet de aanbieder deze informatie scheiden.

160. Ten slotte stelt de aanbieder de klant op de hoogte van het verzoek *voordat* hij eraan voldoet.²¹⁶ Deze verplichting vervalt als het verzoek handavingsdoeleinden dient en het informeren van de klant over het verzoek een bedreiging vormt voor de doeltreffendheid van de handavingsactie.

²¹⁰ Artikel 32, lid 3, punt (c) en Overweging 101 dataverordening.

²¹¹ Artikel 32, lid 3 dataverordening.

²¹² Artikel 32, lid 3, tweede alinea dataverordening.

²¹³ EC, Frequently Asked Questions Data Act, versie 1.4, 22 januari 2026, vraag 63.

²¹⁴ Artikel 32, lid 3, tweede alinea dataverordening.

²¹⁵ Artikel 32, lid 4 dataverordening.

²¹⁶ Artikel 32, lid 5 dataverordening.

Bijlage I: begrippenlijst

161. Een **besluit** is een formele, eenzijdige beslissing van een bestuursorgaan, zoals een minister, gemeente of andere overheidsinstantie. Het kan bijvoorbeeld gaan om het vaststellen van regels, het verlenen of weigeren van vergunningen, het toekennen van subsidies, of andere maatregelen die binnen de bevoegdheid van het bestuursorgaan vallen. Een besluit is bindend en kan worden aangetast via beroep of bezwaar voor een bestuurlijke of gerechtelijke instantie.
162. **Data-extractie** is het downloaden van gegevens uit het ecosysteem van de oorspronkelijke aanbieder van dataverwerkingsdiensten.²¹⁷
163. **Data-transformatie** is het structureren van gegevens wanneer zij niet passen in de structuur van de nieuwe locatie.²¹⁸
164. **Dataverwerkingsdiensten** zijn digitale diensten die toegang tot computercapaciteit mogelijk maken. De dienst wordt aan klanten aangeboden en verzorgt alomtegenwoordige en on-demand netwerktoegang tot een gedeelde pool van computercapaciteit. Het gaat om configureerbare, schaalbare en elastische computercapaciteit van gecentraliseerde, gedistribueerde of sterk gedistribueerde aard, die snel ter beschikking kan worden gesteld en worden vrijgegeven met minimale beheersinspanningen of tussenkomst van een dienstverlener.²¹⁹
165. **Derde land** is elk land dat geen lid is van de Europese Unie (EU). In de toekomst zou de dataverordening ook relevant kunnen worden voor de Europese Economische Ruimte (EER). Als de dataverordening wordt opgenomen in de EER-overeenkomst, zou een derde land worden gedefinieerd als elk land buiten de EER.
166. **Dienst van hetzelfde type** is een reeks dataverwerkingsdiensten met dezelfde primaire doelstelling, hetzelfde dataverwerkingsdienstenmodel en dezelfde voornaamste functionaliteiten.²²⁰ Diensten van hetzelfde type delen hetzelfde leveringsmodel voor dataverwerkingsdiensten, maar kunnen verschillende en concurrerende kenmerken hebben, zoals prestaties, veiligheid, veerkracht en kwaliteit van de dienst.²²¹ Ook kunnen diensten van hetzelfde type verschillen in hun dataverwerkingsmodel, distributiemodel en de gebruiksgevallen waarop zij gericht zijn.²²² Een studie naar typen dataverwerkingsdiensten uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie biedt een voorlopige indicatie van diensten die tot hetzelfde type behoren.²²³
167. **Digitale activa** zijn elementen in digitale vorm waarvoor klanten het gebruiksrecht hebben. Het gebruiksrecht staat los van de contractuele relatie met dataverwerkingsdiensten.²²⁴ Digitale activa bevatten applicaties, metadata zoals configuratie en andere elementen zoals uitingen van virtualiseringstechnologieën, waaronder virtuele machines en containers. Digitale activa kunnen worden doorgegeven tijdens overstappen en kunnen essentieel zijn voor een doeltreffend gebruik van de gegevens en toepassingen in de omgeving van de bestemmingsaanbieder.²²⁵
168. **Exporteerbare data** zijn gegevens die worden gegenereerd of medegegenereerd door het gebruiken van dataverwerkingsdiensten. Het gaat in ieder geval om de input- en outputdata, met inbegrip van metagegevens.²²⁶

²¹⁷ Overweging 85 dataverordening.

²¹⁸ Overweging 85 dataverordening.

²¹⁹ Artikel 31, lid 2 dataverordening.

²²⁰ Artikel 2, lid 9 dataverordening.

²²¹ Overweging 81 dataverordening.

²²² Overweging 81 dataverordening.

²²³ WIK, Decision en Schuman Associates, *Study on Interoperability of data processing services*, november 2025.

²²⁴ Artikel 2, lid 32 dataverordening.

²²⁵ Overweging 83 dataverordening.

²²⁶ Artikel 2 lid 38 en Overweging 82 dataverordening.

169. **Functionele gelijkwaardigheid** houdt in dat een klant bij een bestemmingsaanbieder een minimumniveau aan functionaliteit kan herstellen op basis van de geëxporteerde data en digitale activa. Hierbij levert de dataverwerkingsdienst van bestemming een materieel vergelijkbaar resultaat op met gebruikmaking van dezelfde input.²²⁷
170. **Gegevens** (ook wel aangeduid als **data**) zijn elke digitale weergave van handelingen, feiten of informatie en elke compilatie van dergelijke handelingen, feiten of informatie, waaronder in de vorm van geluids-, visuele of audiovisuele opnames.²²⁸ Bepalingen betreffende overstappen en parallel gebruik van dataverwerkingsdiensten zijn van toepassing op alle gegevens die door aanbieders van dataverwerkingsdiensten worden verwerkt, inclusief persoonsgegevens, niet-persoonsgebonden gegevens, metagegevens en digitale activa.²²⁹ Bepalingen betreffende internationale toegang en doorgifte van data zijn van toepassing op alle niet-persoonsgebonden gegevens.²³⁰ In deze leidraad wordt het woord data gebruikt, met uitzondering van hoofdstuk 6 van deze leidraad.
171. **Data-extractiekosten** zijn kosten voor netwerkverkeer bij het verplaatsen van gegevens van de servers van de aanbieder van dataverwerkingsdiensten naar een andere locatie, zoals een andere ICT-infrastructuur of naar een on-premises ICT-infrastructuur.²³¹ De hoogte van de kosten hangt af van de totale hoeveelheid te verplaatsen data, maar ook van de fysieke locaties. Ter illustratie: gegevensoverdracht van Noord-Amerika naar elk ander continent kan met een ander tarief gepaard gaan dan gegevensoverdracht van Zuid-Amerika naar elk ander continent.²³² De fysieke afstand tussen de aanbieders kan eveneens een rol spelen, zelfs binnen dezelfde regio. Data-extractiekosten worden ook wel *egress fees* genoemd.
172. Een **geharmoniseerde norm** is een Europese norm die op verzoek van de Europese Commissie is vastgesteld voor de interoperabiliteit van dataverwerkingsdiensten.²³³ Een geharmoniseerde norm bevat technische en organisatorische afspraken zodat systemen en infrastructuur van dataverwerkingsdiensten naadloos en veilig gegevens kunnen uitwisselen. De geharmoniseerde normen worden op verzoek van de Europese Commissie opgesteld door normalisatieorganisaties en moeten voldoen aan de vereisten die zijn vastgelegd in de dataverordening.²³⁴ Geharmoniseerde normen worden gepubliceerd in het centrale Unieregister. In het kader van de verplichtingen uit de dataverordening moeten aanbieders van dataverwerkingsdiensten binnen 12 maanden na publicatie compatibiliteit met de geharmoniseerde normen waarborgen.²³⁵
173. **Gemeenschappelijke specificaties** zijn schriftelijk vastgelegde technische oplossingen ten behoeve van interoperabiliteit.²³⁶ Gemeenschappelijke specificaties vloeien voort uit de door de markt ontwikkelde open specificaties, die door de Europese Commissie met uitvoeringshandelingen zijn vastgelegd en vervolgens gepubliceerd in het centrale Unieregister.²³⁷ In het kader van de verplichtingen uit de dataverordening moeten aanbieders van dataverwerkingsdiensten binnen 12 maanden na publicatie compatibiliteit met gemeenschappelijke specificaties waarborgen.²³⁸
174. Een **internationaal verdrag** is een schriftelijke, bilaterale of multilaterale overeenkomst met een internationaal publiekrechtelijk karakter tussen twee of meer staten of internationale organisaties.

²²⁷ Overweging 86 dataverordening.

²²⁸ Artikel 2, lid 1 dataverordening.

²²⁹ Artikel 1, lid 2, sub e dataverordening.

²³⁰ Artikel 1, lid 2, sub f dataverordening.

²³¹ Artikel 2, lid 35 dataverordening.

²³² ACM, *Marktstudie Clouddiensten*, p. 18, 2021. Beschikbaar via: <https://www.acm.nl/system/files/documents/marktstudie-clouddiensten.pdf>.

²³³ Artikel 2, lid 43 en artikel 35, lid 4 dataverordening.

²³⁴ Artikel 35, lid 4 dataverordening.

²³⁵ Artikel 30, lid 3 dataverordening.

²³⁶ Artikel 2, lid 42 dataverordening.

²³⁷ Artikel 35, lid 5 dataverordening.

²³⁸ Artikel 30, lid 3 dataverordening.

Het legt afspraken vast over sectorale onderwerpen zoals handel, veiligheid, mensenrechten of milieu, of over horizontale thema's zoals juridische samenwerking.

175. **Interoperabiliteit** betekent het vermogen van twee of meerdere communicatienetwerken, systemen of dataverwerkingsdiensten om gegevens uit te wisselen en te gebruiken om hun functies te vervullen.²³⁹

176. **Leveringsmodellen** vertegenwoordigen een specifieke, voorverpakte combinatie van ICT-middelen die worden aangeboden door een aanbieder van dataverwerkingsdiensten.²⁴⁰

Dataverwerkingsdiensten vallen onder een of meer van de volgende drie modellen voor de levering van dataverwerkingsdiensten, namelijk infrastructuur als dienst (Infrastructure-as-a-Service – IaaS), platform als dienst (Platform-as-a-Service – PaaS) en software als dienst (Software-as-a-Service – SaaS). Die drie fundamentele leveringsmodellen worden verder aangevuld door opkomende varianten, die elk bestaan uit een aparte combinatie van ICT-middelen, zoals opslag als dienst (Storage-as-a-Service) en databank als dienst (Database-as-a-Service). De drie fundamentele leveringsmodellen zijn als volgt gedefinieerd:²⁴¹

- **Infrastructure-as-a-service (IaaS)** betreft de levering van fysieke of virtuele verwerking, opslag, netwerken en andere fundamentele computerbronnen waarop de klant willekeurige software kan implementeren en uitvoeren, waaronder besturingssystemen en applicaties. De klant van een IaaS-model beheert of controleert niet de onderliggende middelen, maar heeft wel controle over besturingssystemen, opslag en geïmplementeerde applicaties. De afnemer beheert daarnaast mogelijk een select deel van de netwerkcomponenten (bijvoorbeeld: host firewalls).
- **Platform-as-a-service (PaaS)** biedt de klant de mogelijkheid om eigen of gekochte applicaties te ontwikkelen of implementeren op de computingmiddelen die door de aanbieder van de dataverwerkingsdienst zijn ondersteund, inclusief programmeertalen, bibliotheken, services en tools. De term 'platform' in de PaaS-context verwijst naar een ontwikkelings- of implementatieplatform voor cloudgebaseerde applicaties. Een klant van een PaaS-dienst beheert of controleert niet de onderliggende middelen (zoals netwerk, servers, besturingssystemen of opslag), maar heeft wel controle over de geïmplementeerde applicaties en mogelijk configuratie-instellingen voor de applicatiehostingomgeving.
- **Software-as-a-service (SaaS)** is een model waarbij een klant gebruikmaakt van de softwareapplicatie die op de computingmiddelen van de aanbieder van de dataverwerkingsdienst draait. De applicaties zijn vaak toegankelijk vanaf verschillende apparaten via een thin client-interface, zoals een webbrowser (bijv. webgebaseerde e-mail), of een Application Programming Interface (API). De klant beheert of controleert de onderliggende middelen niet, met mogelijke uitzondering van beperkte gebruikersspecifieke applicatieconfiguratie-instellingen. De aanbieder van de SaaS-dienst is doorgaans verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle aspecten van de softwareservice, inclusief het implementeren, configureren, onderhouden en bijwerken van de werking van de softwareapplicaties op de computingmiddelen van de aanbieder.

177. **Maatwerkdiensten** zijn dataverwerkingsdiensten waarvan het grootste deel van de belangrijkste kenmerken op maat is gemaakt voor één klant en/of alle componenten zijn ontwikkeld voor één klant.²⁴² Configureerbare diensten zijn geen maatwerkdiensten.

²³⁹ Artikel 2, lid 40 dataverordening.

²⁴⁰ Overweging 81 dataverordening.

²⁴¹ De definities zijn gebaseerd op ISO/IEC 22123-2:2023 en op National Institute of Standards and Technology (NIST), *The NIST Definition of Cloud Computing*, september 2011. Beschikbaar via: <https://nvlpubs.nist.gov/NISTPUBS/LEGACY/SP/NISTSPPECIALPUBLICATION800-145.PDF>.

²⁴² Artikel 31, lid 1 dataverordening.

178. **MLAT** (*mutual legal assistance treaty*) is het acroniem voor een verdrag inzake wederzijdse rechtshulp. Dit betekent een internationaal verdrag tussen twee of meer landen dat een juridisch kader biedt voor wederzijdse samenwerking op het gebied van rechtshulp met als doel om grensoverschrijdende juridische kwesties efficiënt aan te pakken en te zorgen voor een gestructureerde, juridisch bindende samenwerking tussen landen. Het verdrag regelt de wijze waarop landen elkaar kunnen ondersteunen bij het:
- Vergaren en uitwisselen van bewijsmateriaal (bijv. documenten, digitale gegevens, of getuigenissen).
 - Uitvoeren van onderzoekshandelingen (bijv. huiszoekingen, beslaglegging, of verhoren).
 - Handhaven van wettelijke verplichtingen in verschillende rechtsgebieden, zoals strafrecht, civiel recht, of bestuursrecht.
179. **Niet-persoonsgebonden gegevens** zijn gegevens die geen betrekking hebben op een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Dit zijn dus alle andere gegevens dan persoonsgegevens.²⁴³
180. **On-premises ICT-infrastructuur** betreft ICT-infrastructuur en computingmiddelen die eigendom zijn van of worden gehuurd of geleased door de klant. Ze bevinden zich in het datacentrum van de klant zelf en worden door de klant of een derde geëxploiteerd.²⁴⁴ De klant heeft volledige controle over en verantwoordelijkheid voor deze computingmiddelen en ICT-infrastructuur. Zulke ICT-infrastructuur en computingmiddelen die eigendom zijn van of worden gehuurd of geleased door de klant, maar zich niet in het datacentrum van de klant zelf bevinden, zijn niet de volledige verantwoordelijkheid van de klant en daarmee geen on-premises ICT-infrastructuur.
181. **(Open) interfaces** zijn openbaar gedocumenteerde, vrij toegankelijke specificaties die vastleggen hoe verschillende systemen, componenten of softwareprogramma's met elkaar kunnen communiceren en samenwerken. Interfaces worden gemaakt door de aanbieder van een product of dienst en geeft toegang tot bepaalde functionaliteiten daarvan ten behoeve van interoperabiliteit. Open houdt in dat iedereen de specificaties kan inzien om deze te implementeren. Voor toegang tot klantdata kan speciale toestemming nodig zijn. Een veelgebruikt voorbeeld van een interface is een *Application Programming Interface* (API).
182. Een **open interoperabiliteitsspecificatie** is een technische specificatie van de taal die computers onderling spreken. Een open interoperabiliteitsspecificatie is prestatiegericht op het bereiken van interoperabiliteit tussen dataverwerkingsdiensten.²⁴⁵ De specificatie bevat technische afspraken die ervoor zorgen dat verschillende cloudsysteem, software en data probleemloos met elkaar kunnen samenwerken. Een open interoperabiliteitsspecificatie bevat bijvoorbeeld de eigenschappen van data die een API als input accepteert en als output teruggeeft. Deze eigenschappen worden vastgelegd in documentatie die voor zowel mensen als computers te lezen is. Een open interoperabiliteitsspecificatie kan worden opgesteld door een aanbieder van clouddiensten, een open community of een internationale standaardisatieorganisatie.
183. **Overheidsinstantie**, zoals gebruikt in de dataverordening, is een breed concept.²⁴⁶ Het betekent elke instelling die openbaar gezag uitoefent, zelfs als deze niet direct onder de traditionele overheid valt. Dit omvat nationale, regionale en lokale overheden (zoals ministeries, provincies, gemeenten), openbare lichamen (zoals waterschappen), overheidsorganisaties die zelfstandige bestuursorganen zijn, internationale organisaties waar de overheid deel van uitmaakt (zoals de Verenigde Naties, de EU-instanties), en andere entiteiten met openbare taken (zoals toezichthouders, belastingdiensten, openbare omroepen, openbare onderwijsinstellingen of zorginstellingen met een openbare taak).

²⁴³ Artikel 2, lid 4 dataverordening.

²⁴⁴ Artikel 2, lid 33 dataverordening.

²⁴⁵ Artikel 2, lid 41 dataverordening.

²⁴⁶ EC, Frequently Asked Questions Data Act, versie 1.4, 22 januari 2026, vraag 60.

184. **Overstapkosten** zijn kosten die aanbieders van dataverwerkingsdiensten opleggen aan klanten ten behoeve van overstappen naar een andere aanbieder van dataverwerkingsdiensten of naar een on-premises ICT-infrastructuur. Overstapkosten hangen rechtstreeks samen met het overstapproces en bevatten voornamelijk data-extractiekosten en (technische) ondersteuningskosten. Overstapkosten zijn niet hetzelfde als standaardvergoedingen van afgenomen diensten of boetes voor voortijdige beëindiging.²⁴⁷
185. **Overstappen** is het proces waarbij een oorspronkelijke aanbieder van dataverwerkingsdiensten, een klant van een dataverwerkingsdienst en, waar van toepassing, een bestemmingsaanbieder van dataverwerkingsdiensten zijn betrokken, waarbij de klant van een dataverwerkingsdienst van dataverwerkingsdienst verandert en een andere dataverwerkingsdienst van hetzelfde type of een andere dienst begint te gebruiken, die wordt aangeboden door een andere aanbieder van dataverwerkingsdiensten, of een on-premises ICT-infrastructuur begint te gebruiken, onder meer door het extraheren, transformeren en uploaden van de gegevens.²⁴⁸
186. **Parallel gebruik** van meerdere dataverwerkingsdiensten is een situatie waarin klanten een overeenkomst niet beëindigen wanneer zij een dienst van een andere aanbieder van dataverwerkingsdiensten gaan gebruiken, maar waarin meerdere diensten van verschillende aanbieders parallel, op interoperabele wijze, worden gebruikt om te profiteren van de aanvullende functionaliteiten van de verschillende diensten in het systeem van de klant.²⁴⁹
187. **Persoonsgegevens** zijn alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon, waar identificeerbaar inhoudt dat een natuurlijke persoon direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identifier zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identifier of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.²⁵⁰
188. **Technisch haalbaar** betekent dat het vanuit technisch oogpunt mogelijk is om dataverwerkingsdiensten los te koppelen, interoperabiliteit tussen dataverwerkingsdiensten te realiseren en functionele gelijkwaardigheid tussen dataverwerkingsdiensten te faciliteren. Dit houdt in dat de benodigde technologie, middelen en kennis beschikbaar zijn om deze doelen te bereiken. De doelen kunnen voor aanbieders van dataverwerkingsdiensten technisch onhaalbaar zijn als:
- de kosten van de benodigde technische aanpassingen onevenredig hoog zijn;
 - het beschermen van bedrijfsgeheimen of intellectuele eigendomsrechten daardoor in het geding komt; of
 - de beveiliging van de diensten daardoor onvoldoende gewaarborgd kan worden.²⁵¹
189. **Vonnis** is een bindende uitspraak van een rechter of rechtbank. Het kan van toepassing zijn in verschillende rechtsgebieden, zoals civiel recht (geschillen tussen partijen), bestuursrecht (geschillen tussen burgers en de overheid of tussen overheidsinstanties), constitutioneel recht (toetsing van wetten aan de grondwet) of strafrecht (veroordelingen of vrijspraken). Een vonnis is de formele afronding van een juridische procedure en heeft gevolgen voor de rechtspositie van betrokken partijen.

²⁴⁷ Artikel 2, lid 36 dataverordening.

²⁴⁸ Artikel 2, lid 34 dataverordening.

²⁴⁹ Overweging 99 dataverordening.

²⁵⁰ Artikel 2, lid 3 dataverordening. Zie ook artikel 4, lid 1 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

²⁵¹ EC, Frequently Asked Questions Data Act, versie 1.4, 22 januari 2026, vraag 22. De toelichting van het begrip door de Europese Commissie is toegespitst op technische haalbaarheid in het kader van data uit verbonden producten, maar biedt volgens de ACM ook inzicht in technische haalbaarheid zoals het betrekking heeft op dataverwerkingsdiensten.

Bijlage II: nalevingschecklist contracten

Deze checklist helpt aanbieders van cloud- en dataverwerkingsdiensten om zelf te beoordelen of hun dienstverleningsovereenkomsten met klanten in overeenstemming zijn met de Verordening (EU) 2023/2854, de Dataverordening (hierna: de 'DA'). Deze checklist ziet specifiek op de contractuele bepalingen die in de overeenkomst moeten staan of er juist niet in mogen staan en biedt geen volledig overzicht van alle verplichtingen die voor een aanbieder van een dataverwerkingsdienst kunnen gelden op grond van de DA.

Hoe gebruikt u deze checklist? Loop de vragen hieronder één voor één langs en beantwoord elke vraag met "ja" of "nee". In de kolom "Antwoord" ziet u direct wat uw antwoord betekent voor de naleving van de DA.

Let op: deze checklist is een praktisch hulpmiddel en vervangt nadrukkelijk geen juridisch advies.

1. Valt uw dienst onder de DA? (Artikel 2, onder 8, DA)

Dit is de startvraag van de checklist. Valt uw dienst niet onder de DA, dan zijn de overige vragen (nog) niet op u van toepassing. Valt uw dienst wel onder de DA, dan moet u de rest van de checklist doorlopen.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
1	Biedt uw organisatie klanten een digitale dienst waarmee zij altijd en overal, op aanvraag via een netwerk, toegang krijgen tot een gedeelde pool van computercapaciteit die instelbaar is (configureerbaar) en die kan meegroeien én weer krimpen op basis van hun behoefte (schaalbaar en elastisch), ongeacht of die capaciteit zich op één locatie bevindt of over meerdere locaties is verspreid, en die snel beschikbaar gesteld en vrijgegeven kan worden, zonder dat dit veel inspanning of tussenkomst van u als aanbieder vraagt (bijvoorbeeld IaaS, PaaS of SaaS)?	Ja: de regels in deze checklist zijn op uw organisatie van toepassing. Nee: deze checklist is (op dit moment) niet op uw dienst van toepassing.	Artikel 2, onder 8
2	Levert u een dienst die grotendeels op maat is gemaakt voor één specifieke klant, en biedt u die dienst niet op grote commerciële schaal via uw normale dienstencatalogus aan?	Ja: vraag 10 en de vragen 27 en 28 hoeft u niet te beantwoorden (Artikel 23, onder d, Artikel 29 DA). De verplichtingen van Artikel 30, leden 1 en 3 DA gelden evenmin, maar zijn niet als aparte vraag in deze checklist opgenomen. Let op: u moet de (potentiële) klant vóór het sluiten van de overeenkomst wel informeren over welke verplichtingen niet gelden (Artikel 31, lid 3 DA). Nee: ga verder met de rest van de checklist.	Artikel 31, lid 1
3	Biedt u een dienst alleen tijdelijk aan als test- of proefversie, niet bedoeld voor daadwerkelijk gebruik door de klant?	Ja: de vragen 4 en 5, en 6 tot en met 28 van deze checklist gelden voor u helemaal niet (Artikel 23 t/m 30 DA). Let op: u moet de (potentiële) klant vóór het sluiten van de overeenkomst wel informeren over welke verplichtingen niet gelden (Artikel 31, lid 3 DA). Nee: ga verder met de rest van de checklist.	Artikel 31, lid 2

2. Schriftelijk en toegankelijk contract (Artikel 25, lid 1 DA)

Deze eisen zorgen ervoor dat de klant vooraf weet waar hij aan toe is en de overeenkomst kan bewaren en nalezen. Voldoet u hier niet aan, dan voldoet uw overeenkomst niet aan de DA.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
4	Stelt u de overeenkomst vóór ondertekening aan de klant beschikbaar op een manier waarop de klant de overeenkomst kan opslaan en reproduceren?	Ja: uw overeenkomst is op dit punt in lijn met de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 25, lid 1
5	Staat in de overeenkomst duidelijk en schriftelijk beschreven welke rechten de klant heeft en welke verplichtingen u als aanbieder heeft wanneer de klant overstapt naar een andere aanbieder of naar een on-premises ICT-omgeving?	Ja: uw overeenkomst is op dit punt in lijn met de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 25, lid 1

3. Geen belemmeringen om over te stappen (Artikel 23 DA)

Deze regels zijn bedoeld om te voorkomen dat klanten vastzitten aan één aanbieder ('vendor lock-in'). Bevat uw overeenkomst zulke belemmeringen, dan voldoet u niet aan de DA, ook als dat niet uw bedoeling was.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
6	Kan de klant volgens de overeenkomst overstappen naar een andere aanbieder zonder dat contractuele bepalingen commerciële, technische of organisatorische drempels opwerpen?	Ja: uw overeenkomst is op dit punt in lijn met de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 23 (aanhef)
7	Kan de klant de overeenkomst opzeggen zodra de maximale opzegtermijn is verstreken en het overstapproces succesvol is afgerond?		Artikel 23, onder a
8	Kan de klant met een andere aanbieder een overeenkomst sluiten voor een dienst van hetzelfde type?		Artikel 23, onder b
9	Kan de klant zijn exporteerbare gegevens en digitale activa overdragen aan een andere aanbieder of naar een on-premises ICT-omgeving, ook als de klant gebruik heeft gemaakt van een gratis dienst?		Artikel 23, onder c
10	Staat de overeenkomst toe dat de klant bij een andere aanbieder dezelfde functionaliteit bereikt voor een dienst van hetzelfde type?		Artikel 23, onder d
11	Kan de klant, voor zover technisch mogelijk, uw IaaS-dienst (infrastructuur-als-dienst) loskoppelen van andere diensten die u als aanbieder levert?		Artikel 23, onder e

4. Verplichte afspraken over de overstap (Artikel 25, lid 2 DA)

Deze afspraken moeten letterlijk in de overeenkomst zelf zijn opgenomen. Ontbreekt een van deze afspraken, dan voldoet uw overeenkomst niet aan de DA, ook als u in de praktijk hier wel naar handelt.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
12	Bevat de overeenkomst bepalingen op grond waarvan de klant, op verzoek en zonder onnodige vertraging, kan overstappen naar een andere aanbieder van hetzelfde type dienst, of zijn exporteerbare gegevens en digitale activa kan overdragen naar een eigen (on-premises) omgeving? Dit moet gebeuren binnen een overgangsperiode van in beginsel maximaal 30 kalenderdagen na het einde van de opzegtermijn (zie 'Noot over de maximale overgangsperiode' hieronder), waarbij de dienst geleverd door de aanbieder tijdens die periode gewoon blijft doorlopen.	Ja: uw overeenkomst is op dit punt in lijn met de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 25, lid 2, onder a
13	Bevat de overeenkomst de verplichting dat u de klant tijdens de overgangsperiode op redelijke wijze ondersteunt, zorgvuldig handelt om de dienst goed te laten blijven werken, de klant duidelijk informeert over bekende risico's voor de continuïteit, en een hoog beveiligingsniveau aanhoudt tijdens het hele overstapproces?		Artikel 25, lid 2, onder a
14	Verplicht de overeenkomst u om de klant te ondersteunen bij zijn exitstrategie voor de diensten die u aan de klant levert, onder meer door alle relevante informatie te verstrekken?		Artikel 25, lid 2, onder b
15	Bevat de overeenkomst een clause die bepaalt dat de overeenkomst wordt geacht te zijn beëindigd en dat de klant daarvan in kennis wordt gesteld zodra (i) het overstapproces succesvol is afgerond of (ii) de maximale opzegtermijn is verstreken, als de klant niet wil overstappen maar heeft verzocht om zijn exporteerbare gegevens en digitale activa bij beëindiging van de dienst te verwijderen?		Artikel 25, lid 2, onder c
16	Bevat de overeenkomst een maximale opzegtermijn van niet meer dan twee maanden voor het starten van het overstapproces?		Artikel 25, lid 2, onder d
17	Bevat de overeenkomst een volledige specificatie van alle categorieën gegevens en digitale activa die tijdens het overstapproces kunnen worden overgedragen?		Artikel 25, lid 2, onder e
18	Bevat de overeenkomst een volledige specificatie van de categorieën gegevens die specifiek zijn voor de interne werking van uw dataverwerkingsdienst en die daarom zijn uitgesloten van de exporteerbare gegevens, omdat het delen ervan een risico op schending van uw bedrijfsgeheimen zou opleveren, zonder dat deze uitzondering het overstapproces volgens artikel 23 belemmert of vertraagt?		Artikel 25, lid 2, onder f
19	Bevat de overeenkomst een minimumtermijn van ten minste 30 kalenderdagen, ingaand na afloop van de overgangsperiode, waarbinnen de klant zijn gegevens kan opvragen?		Artikel 25, lid 2, onder g
20	Bevat de overeenkomst een clause die garandeert dat u alle exporteerbare gegevens en digitale activa die rechtstreeks door de klant zijn gegenereerd of die rechtstreeks op de klant betrekking hebben, volledig verwijdert na afloop van de opvragingstermijn (of een later overeengekomen alternatieve termijn), mits de overstap succesvol is afgerond?		Artikel 25, lid 2, onder h
21	Vermeldt de overeenkomst welke overstapkosten u in rekening mag brengen, in lijn met de regels over overstapkosten (zie vragen 27 en 28 hieronder)?		Artikel 25, lid 2, onder i

Noot over de maximale overgangsperiode — Artikel 25, lid 4 Dataverordening

Let op: de overgangsperiode duurt in beginsel maximaal 30 kalenderdagen, direct na het einde van de opzegtermijn (zie vraag 12). Alleen als dit technisch niet haalbaar is, mag u hiervan afwijken. Meld dit dan binnen 14 werkdagen na het overstapverzoek aan de klant, motiveer naar behoren waarom de termijn niet haalbaar is en noem een alternatieve, langere overgangsperiode van maximaal zeven maanden. Ook in dat geval blijft de dienstverlening onverminderd doorlopen.

5. Keuzemogelijkheden voor de klant aan het einde van de opzegtermijn (Artikel 25, lid 3 DA)

Deze keuzemogelijkheden geven de klant regie over wat er met zijn gegevens gebeurt bij het einde van de overeenkomst. Ontbreekt deze keuze in uw overeenkomst, dan voldoet u niet aan de DA.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
22	Kan de klant bij het einde van de opzegtermijn kiezen tussen: (a) doorgeven dat hij overstapt naar een andere aanbieder, onder verstrekking van de nodige gegevens over die aanbieder, (b) overgang naar on-premises-ICT-infrastructuur, of (c) verwijdering van zijn exporteerbare gegevens en digitale activa?	Ja: uw overeenkomst is op dit punt in lijn met de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 25, lid 3, onder a-c

6. Mogelijkheid tot eenmalige verlenging van de overgangsperiode voor de klant (Artikel 25, lid 5 DA)

Dit recht geeft de klant speelruimte als de standaardovergangsperiode in de praktijk te kort blijkt. Neemt uw overeenkomst dit recht niet op, dan voldoet u niet aan de DA.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
23	Geeft de overeenkomst de klant het recht om de overgangsperiode één keer te verlengen met een termijn die beter aansluit bij zijn eigen doelen?	Ja: uw overeenkomst is op dit punt in lijn met de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 25, lid 5

7. Informatie over de overstapprocedure (Artikel 26 DA)

Deze informatieverplichtingen zorgen ervoor dat de klant weet hoe de overstap in de praktijk werkt. Ontbreekt deze informatie, dan voldoet u niet aan de DA.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
24	Verwijst de overeenkomst naar een actueel en door u beheerd online register waarin de gegevensstructuren, bestandsformaten, relevante normen en open interoperabiliteitsspecificaties van alle exporteerbare gegevens te vinden zijn?	Ja: uw overeenkomst is op dit punt in lijn met de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 26, onder b

8. Transparantie over internationale overheidstoegang (Artikel 28 DA)

Deze transparantieverplichting stelt de klant in staat zelf in te schatten of zijn gegevens toegankelijk kunnen zijn voor overheden buiten de EU. Ontbreekt deze informatie op uw website of de verwijzing ernaar in de overeenkomst, dan voldoet u niet aan de DA.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
25	Is op uw website (i) informatie te vinden over het rechtsgebied waaronder de ICT-infrastructuur van elke dienst valt en (ii) een algemene beschrijving van de technische, organisatorische en contractuele maatregelen die u neemt om ongeoorloofde toegang tot of doorgifte van in de EU opgeslagen niet-persoonsgebonden gegevens door overheden buiten de EU te voorkomen?	Ja: u voldoet op dit punt aan de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 28, lid 1, onder a en b
26	Vermeldt de overeenkomst op welke website de klant deze informatie kan vinden?		Artikel 28, lid 2

9. Stapsgewijze afschaffing van overstapkosten (Artikel 29 DA)

Deze regels beogen te voorkomen dat overstapkosten een drempel vormen om over te stappen naar een andere aanbieder. Brengt u hogere kosten in rekening dan toegestaan, of ontbreekt de vereiste informatie hierover, dan voldoet u niet aan de DA.

Nr.	Checklistvraag	Antwoord	Verwijzing DA
27	Brengt u vanaf 12 januari 2027 geen overstapkosten meer in rekening, en zijn de overstapkosten die u tot die datum in rekening brengt niet hoger dan de kosten die rechtstreeks met het overstapproces te maken hebben?	Ja: u voldoet op dit punt aan de DA. Nee: u voldoet op dit punt niet aan de DA.	Artikel 29, leden 1-3
28	Ontvangt de (potentiële) klant vóór het sluiten van de overeenkomst duidelijke informatie over standaardvergoedingen, boetes bij vroegtijdige beëindiging die door u kunnen worden opgelegd en de toegestane (verlaagde) overstapkosten die u in rekening kunt brengen, en is deze informatie, waar relevant, openbaar of gemakkelijk vindbaar?		Artikel 29, leden 4 en 6

Gebruikt uw klant tegelijk meerdere dataverwerkingsdiensten van verschillende aanbieders op interoperabele wijze, zonder de overeenkomst met u te beëindigen (parallel gebruik)? Dan gelden bepaalde vereisten uit de DA ook voor dit parallel gebruik, om de interoperabiliteit tussen deze diensten te vergemakkelijken. Het gaat hierbij om checklistvragen 6 tot en met 13, 17 en 18.

Let op: voor checklistvragen 27 en 28 geldt dat bij parallel gebruik wel gegevensextractiekosten in rekening mogen worden gebracht. Als dergelijke kosten in rekening worden gebracht, dient de hoogte daarvan in de overeenkomst te worden opgenomen.